

GÖTEBORGS UNIVERSITET

HANDELSHÖGSKOLAN

Utsläppsrätter på svenska elmarknaden

En studie kring hur jämförbarheten påverkas av klassificering och värdering av utsläppsrätter

Kandidatuppsats HT 20, Företagsekonomi externredovisning

Författare:

Linnea Larsson 940711

Lovisa Aronsson 930413

Handledare:

Marita Blomkvist

Förord

Vi vill här sända vår handledare Marita Blomkvist ett varmt tack för stöd och feedback under arbetets gång. Vi vill också tacka opponentererna för deras stöd och insatser.

Göteborg, den 15 januari 2021

Linnea Larsson

Lovisa Aronsson

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborg universitet,
Kandidatuppsats externredovisning HT 2020

Författare: Linnea Larsson & Lovisa Aronsson

Handledare: Marita Blomkvist

Titel: **Utsläppsrätter på svenska elmarknaden** - *En studie kring hur jämförbarheten påverkas av klassificering och värdering av utsläppsrätter*

Bakgrund och problem: Klimatförändringar till följd av bland annat koldioxidutsläpp skapar problem för vår miljö och vårt samhälle. Detta har föranlett utveckling av handelssystem för utsläppsrätter (European Union Emission Trading System) i syfte att minska utsläppen. Sverige står i framkant gällande hållbarhetsrapportering och elmarknaden står för en stor del av utsläppsrätterna på svenska marknaden. Rapportering av utsläpp blir mer och mer viktig för intressenter vilket leder till ett område där kunskap kring tydliga gemensamma standarder saknas och olika information ges. Detta skapar osäkerhet kring jämförbarheten i redovisningen.

Syfte: Syftet med studien är att öka förståelsen för hur klassificeringar och värderingar av utsläppsrätter görs hos större företag inom elbranschen på den svenska marknaden, genom jämförelser av årsredovisningar samt undersöka huruvida redovisningens kvalitativa egenskap *jämförbarhet* påverkas utifrån ett intressentperspektiv.

Metod: Författarna har gjort en kvalitativ innehållsanalys där det empiriska materialet utgörs av elva företags årsredovisningar. Vidare har kodningsschema använts för att skapa kodningsmanualer för att organisera data. Utifrån kodningsmanualerna har sedan teman lyfts fram vilka har utgjort grunden för den teoretiska referensramen, analysen och slutsatsen. Huvudtemana "*Värdering och Klassificering*", "*Information*", "*Redovisning*" samt "*Marknaden för utsläppsrätter*" grundar sig i interna och externa faktorer utifrån positiv redovisningsteori och institutionell teorin.

Resultat och slutsatser:

Resultatet utgår från huvudtemana visar att vid jämförelse mellan valda företag på svenska elmarknaden och regelverken International financial reporting standards (IFRS) samt K3 ses skillnader i redovisningen vid klassificering och värdering av utsläppsrätter, detta kan ur ett intressentperspektiv vara problematiskt. Även informationen som lämnas i årsredovisningarna skiljer sig åt vilket påverkar jämförbarheten mellan företag.

Förslag vidare forskning:

En utökad forskning kring koldioxidekonomisk redovisning kan med fördel göras för att öka informationen och användbarheten av årsredovisningarna och således komma närmare harmonisering kring redovisning av utsläppsrätter. Vidare forskning kring externa och interna faktorer påverkan och hur detta ter sig över tid kan även vara av intresse.

Nyckelord: *Utsläppsrätt, redovisning, klassificering, värdering, EU ETS, jämförbarhet*

Abstract

Thesis in Business and Administration, School of Business Economics and Law at the University of Gothenburg, Bachelor Thesis External accounting Autumn Term 2020

Author: Linnea Larsson & Lovisa Aronsson

Supervisor: Marita Blomkvist

Title: **Emission rights in the Swedish electricity market** - A study of how the comparability is affected by the classification and valuation of emission rights

Background and problem: Climate change as a result of, among other things, carbon dioxide emissions creates problems for our environment and our society. This has led to the development of a emissions trading system (European Union Emission Trading System) in order to reduce emissions. Sweden is at the front edge of sustainability reporting and the electricity market accounts for a large part of the emission rights in the Swedish market. Reporting of emissions is becoming more and more important for stakeholders, which leads to an area where knowledge of clear common standards is lacking and various information is provided. This creates uncertainty about the comparability of the accounts.

Purpose:

The purpose of the study is to increase the understanding of how classifications and valuations of emission rights are made at larger companies in the electricity industry in the Swedish market, through comparisons of annual reports and to examine whether the qualitative nature of accounts comparability is affected from a stakeholder perspective.

Method:

The authors have made a qualitative content analysis where the empirical material consists of eleven companies annual reports. Furthermore, coding schemes have been used to create coding manuals for organizing data. Based on the coding manuals, themes have since been developed which have formed the basis for the theoretical frame of reference, the analysis and the conclusion. The main themes “*Valuation and Classification*”, “*Information*”, “*Accounting*” and “*The Emissions Market*” are based on internal and external factors based on positive accounting theory and institutional theory.

Conclusion:

The results show that when comparing selected companies in the Swedish electricity market and the regulations IFRS and K3, differences are seen in the accounts when classifying and valuing emission rights, which from a stakeholder perspective can be problematic. The information provided in the annual reports also differs, which affects comparability between companies.

Purpose for further research:

Extended research on carbon dioxide accounting can be done with advantage to increase the information and usefulness of the annual reports and thus come closer to harmonization in the accounting of emission rights. Further research on the influence of external and internal factors and how this appears over time may also be of interest.

Keywords: *Emission rights, accounting, classification, valuation, EU ETS, comparability*

Begreppslista

BFL = Bokföringslagen

BFN = Bokföringsnämnden

BFNAR = Bokföringsnämndens allmänna rekommendationer

EU = Europeiska kommissionen

EU ETS = European Union Emission Trading System

IFRS = International financial reporting system

IFRS for SMEs = International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities

IAS = International accounting standard

IASB = International accounting standards board

IASC = International accounting standards committee

IFRIC = International financial reporting interpretation committee

LVP = Lägsta värdets princip

MSR = Market stability reserve

SIC = Standard interpretations committee

ÅRL = Årsredovisningslagen

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemdiskussion.....	2
1.3 Syfte och frågeställningar.....	4
Frågeställningar	4
2. Teoretisk referensram.....	5
2.1 Positiv redovisningsteori	5
2.2 Institutionell teori	6
2.3 Marknaden för utsläppsrättigheter.....	7
Cap and trade.....	7
Handelssystemets perioder	7
Back-loading	8
Market stability reserve (MSR).....	8
Marknadpriser utbud och efterfrågan	8
2.4 Redovisning av utsläppsrätter	9
IFRS.....	9
Jämförbarhet.....	10
K3 (BFNAR 2012:6).....	11
2.5 Sammanfattning teoretisk referensram.....	12
3. Metod.....	14
3.1 Studiens design.....	14
3.2 Urval.....	14
3.3 Datainsamling.....	14
Empiriskt material	15
Sekundärkällor.....	15
3.4 Val av metod	15
Innehållsanalys	15
Resultatmetod	17
Analysmetod.....	18
Validitet	18
Tillförlitlighet	19
Kritik mot metod	19
Källkritik	19
3.6 Etiska aspekter.....	20
4. Empiri.....	21

1. Vattenfall AB	21
2. Göteborg Energi AB.....	22
3. Bixia AB.....	23
4.Kraftringen AB.....	24
5. Mölndal Energi.....	25
6. Skellefteå Kraft.....	26
7. Öresundskraft AB.....	27
8. Varberg Energi	28
9. E.ON.....	29
10. Fortum	30
11. Uniper.....	31
5. Analys.....	32
5.1 Värdering och klassificering	32
5.2 Jämförbarhet.....	33
Information.....	33
Redovisning.....	34
5.3 Marknad.....	34
Marknaden för utsläppsrätter.....	34
6. Slutsats.....	36
Vidare forskning.....	36
Källförteckning.....	37
Årsredovisningar	42
Bilagor.....	44

Tabellförteckning

Tabell 1. Översikt av mallens teman i kodningsmanualen med beskrivning.....	16
Tabell 2. Översikt av mallens tema med beskrivning över företags utlämnande av information gällande utsläppsmarknaden.....	17
Tabell 3. Vattenfalls utsläppsrätt-redovisning.....	21
Tabell 4. Göteborg Energi AB utsläppsrätt-redovisning.....	22
Tabell 5. Bixia Ab utsläppsrätt-redovisning.....	23
Tabell 6. Kraftringens utsläppsrätt-redovisning	24
Tabell 7. Mölndal Energi utsläppsrätt-redovisning.....	25
Tabell 8. Skellefteå kraft utsläppsrätt-redovisning.....	26
Tabell 9. Öredundskraft AB utsläppsrätt-redovisning.	27
Tabell 10. Varberg Energi utsläppsrätt-redovisning.	28
Tabell 11. E.ON utsläppsrätt-redovisning.....	29
Tabell 12. Fortum utsläppsrätt-redovisning.	30
Tabell 13. Uniper utsläppsrätt-redovisning.....	31
Tabell 14. Tabellen visar hur många av samtliga företag valt att klassificera och värdera utsläppsrätter jämfört med vad regelverken IFRS och K3 anger.	32

1. Inledning

Inledningsvis presenteras bakgrunden till ämnet utifrån ett samhällsperspektiv för att sedan problematisera klassificering och värdering av utsläppsrätter på den svenska elmarknaden samt påverkan på jämförbarheten utifrån ett investeringsorienterat perspektiv.

1.1 Bakgrund

Vårt klimat blir allt varmare, vilket är ett resultat av den betydande kvantitet växthusgaser som släpps ut i jordens atmosfär. Uppvärmningen leder bland annat till att de stora polarisarna smälter vilket medför stigande havsnivå, mer extrema vädersituationer och sämre luftkvalitet. Konsekvensen av dessa klimatförändringar är att både naturens och människors hälsa riskerar att försämrans. Den största boven till uppvärmningen är utsläpp av koldioxid. Koldioxiden frigörs vid förbränning av fossila bränslen och genom skogsskövling minskar vi jordens möjligheter att ta upp den koldioxid som frigörs. (Bernes 2016)

Med bakgrund av denna klimatproblematik och Kyotoavtalet har Europeiska Unionen infört ett av världens största system för utsläppsrätter. Handelssystemet, European Union Emission Trading System (EU ETS), gäller för hela Europeiska Unionen (EU) samt Liechtenstein, Island och Norge (Europeiska kommissionen u.åa). Handelssystemet uppkom år 2005 och syftar till att minska växthusgasutsläppen genom att sätta gränser för hur mycket utsläpp företagen får lov att ha, så kallade utsläppstak (Nationalencyklopedin u.åa). Beslut om utsläppstak tas av Europeiska kommissionen där syftet är att de totala utsläppen ska sjunka genom att successivt minska utsläppstaket. Utsläppsrätterna används således som ett verktyg av Europeiska kommissionen för att få företagen att kostnadseffektivisera sina utsläpp. En utsläppsrätt ger ägaren av utsläppsrätten rätt att släppa ut en viss mängd gaser som är skadliga för miljön under en bestämd tidsperiod (Europeiska kommissionen u.åa). Inom ramen för utsläppstaken får eller köper företagen utsläppsrätter som de sedan kan köpa och sälja sinsemellan. Efter varje år måste företagen lämna in utsläppsrätter motsvarande sin mängd utsläpp, annars sker bötesstraff.

Till en början förvärvades utsläppsrätterna utan betalning med syfte att få företag att fortsätta verka inom Europeiska Unionen. Målet att delvis frångå fria utsläppsrätter för att minska klimatutsläppen resulterade i att en ny tilldelningsprincip som utfärdades år 2013, där utsläppen tilldelas genom auktionering med målsättning att år 2020 utfärda 70% av utsläppsrätterna genom auktion. Det har skapats ett överskott av utsläppsrätter i handelssystemet, främst genom marknaden till följd av historiska lågkonjunkturer men också av överskott av utsläppsrätter som övergått mellan perioder. Detta har påverkat marknaden genom prissänkningar och det pågår nu förhandlingar om att reformera handelssystemet inför nästa period år 2021 för att optimera funktionen av handelssystemet. (Nationalencyklopedin u.åa)

Hållbarhetsfrågor har under de senaste åren haft en stor framfart och blivit allt viktigare. Intresset för miljöfrågor har växt allt mer och fått en större roll för de finansiella intressenterna vid till exempel investeringsbeslut (Reverte 2009). Detta har vidare lett till ökat fokus kring värdering och hur utsläppsrätter ska redovisas, för att på ett korrekt sätt återspegla dess ekonomiska prestation (Hopwood 2009). International financial reporting interpretation committee (IFRIC) gav ut vägledning för redovisning av utsläppsrätter, IFRIC 3, år 1994 men som ganska omgående drogs tillbaka på grund av självmotsägelser (Cook 2009). Sedan dess

har det inte funnit någon internationell vägledning för utsläppsrätter. Detta leder till att det görs olika tolkningar av IFRS vilket resulterar i att utsläppsrätter klassificeras på olika sätt av olika företag (Allini, Giner & Caldarelli 2018). Exempelvis klassificeras utsläppsrätten ibland som lagertillgångar, i andra fall som immateriella tillgångar eller som Forskning och Utveckling (Bebbington & Larrinaga-González 2008). Redovisning och värdering av koldioxid hamnar därför mellan olika befintliga standarder vilket skapar svårigheter och osäkerheter i redovisningen. Nuvarande redovisning av koldioxid hamnar mellan International accounting standard (IAS) 39 som hanterar finansiella instrument, IAS 20 som behandlar statliga bidrag och IAS 38 som hanterar immateriella tillgångar (Cook 2009; Drefeldt & Törning 2020).

I Sverige har vi hög energianvändning per capita och per enhet bruttonationalprodukt, där elmarknaden är en av den mest betydelsefulla energimarknaden då mer och mer av energianvändningen kommer från elmarknaden. Energimarknaden består av marknaderna för olja, biobränslen, naturgas och el (Energimyndigheten 2018a), där elmarknaden är den fria handelsmarknad som står för produktion, distribution och konsumtion av el (Nationalencyklopedin u.åb). Den höga energianvändningen beror dels på Sveriges kalla klimat där mycket el går till uppvärmning samt Sveriges energikrävande industrier. Elmarknaden är avreglerad men statliga företag har ändå en stor roll på marknaden tillsammans med privata aktörer (Långtidsutredningen 2014). Sverige utgår från EU ETS för handel med utsläppsrätter genom EU-direktiv där Naturvårdsverket verkar som både tillsyn- och uppföljningsmyndighet och fördelar utsläppsrätter till företag samt övervakar företags koldioxidutsläpp (Naturvårdsverket 2020a). Av de totala utsläppsrätterna på den svenska marknaden står elindustrin för den näst största andelen av utsläppsrätterna och har en av de största minskningarna av utsläpp (Naturvårdsverket 2020b).

1.2 Problemdiskussion

Rapportering kring koldioxidutsläpp har ökat i värde för investeraren enligt Kumar och Firoz (2019) där tydligare krav på redovisningsupplysningar vid presentation önskas för att komma ett steg närmare en fungerande samsyn av utsläppsrätter. Vid översyn av elbranschens utsläppsrätter har det tidigare inte funnits lika synlig information kring utsläppsrätter i årsredovisningarna (Kumar & Firoz 2019). Utsläppsrättens värde hos investerare är inte nämnvärt hög, däremot ökas observansen hos investeraren utifrån hur utsläppsrätten ligger klassificerad då detta påverkar investerarens bedömning (Allini et al 2018).

Utsläppsredovisningens divergens grundas i att utsläppsrätter inte är tydligt definierad. Ur ett svenskt perspektiv benämns den som *sui generis*, den är av sitt eget slag, och kan således inte behandlas som något annat befintligt rättssubjekt och därför kan inte de regelverk och riktlinjer som finns tillämpas. Detta leder i sin tur till att företagen tar sig friheten att själva bedöma. (Elgebrant 2012) Att företag redovisar på olika sätt kan också förklaras av att redovisningsinformation och rapporteringsmetoder påverkas av externa aktörer, såsom revisorer, myndigheter och standardupprättare (Hörisch, Schaltegger & Freeman 2020). Detta påverkar redovisningens kvalitet såsom det faktum att International accounting standards board (IASB) använder ett principbaserat regelverk vilket skapar en flexibilitet för länder att göra egna bedömningar utefter lokala redovisningspraxis och traditioner (Palea 2013).

Avsaknaden av formella redovisningsprinciper resulterar i att tillgångsbestämning av utsläppsrätter ger olika beslut kring klassificeringen i det gemensamma redovisningsspåket vilket skapar ekonomisk osäkerhet (Mookdee & Bellamy 2017). Svårighet med att definiera

utsläppsrätter infinner sig inte bara på den svenska marknaden utan även globalt. Utsläppsrätter på den indiska marknaden visar både skiljaktigheter vid val av värderingsmetod och tillvägagångssätt vid redovisning av utsläppsrätter i årsredovisningarna (Kumar & Firoz 2019). I enlighet med IFRS används olika redovisningsmetoder för klassificering och värdering av utsläppsrätter utifrån marknad, redovisarens personliga bedömning samt osäkerhet vid klassificering (Mookdee & Bellamy 2017). Stora ekonomiska konsekvenser har setts till följd av denna avsaknad, exempelvis Amerikanska företaget Enron där en rad redovisningsmässiga oegentligheter gällande kreativ värdering av utsläppsrätter framkommit som skapar en felaktig bild av företagets resultat (Elgebrant 2012). Det skapar även problem kring jämförbarheten vilket ger en minskad tillförlitlighet i årsredovisningarna (Allini et al 2018). Den internationella redovisningsorganisationen IASB använder en legitimitetsstrategi vid införandet av nya standarder globalt. Det finns en inneboende divergens där accepterade IFRS-standarder är hög hos många länder men som internationellt inte lyckas nå ut helt i alla länder på grund av bristande legitimitetsgap (De Luca & Prather-Kinsey 2018). Dessa standarder accepteras då bara skenbart enligt De Luca och Prather-Kinsey (2018) och beror delvis på politiska organ i lokala länder vilket leder till en polarisering av globala redovisningsstandarder som följd och påverkan på jämförbarheten.

I och med att EU ETS har gjort ändringar i handelssystemet då de inte längre tilldelas gratis i samma omfattning medför detta en viss påverkan inom kraftproduktionen. Det ses en koppling mellan ökat pris på utsläppsrätter och påverkan på kostnadseffektivitetsbeslut som gör att företag i ett visst skede kommer tvingas byta till effektivare och förnyelsebar generationsteknik. Inför år 2020 ligger dock handelsrätter till den nivån att industrin har fortsatt stor marknadsstyrka av att använda mer vinstdrivande medel som inte tar hänsyn till koldioxidutsläpp i samma utsträckning. (Harasheh & Amaduzzi 2019)

Det finns en viss osäkerhet kring effekten av den nya annulleringspolicyn för EU ETS år 2021 hos energimarknaden att skapa en stabilare prismsmarknad och påverka koldioxidutsläppet genom en minskning av utsläppstaket. Detta eftersom energimarknadens utsläpp även påverkas av externa faktorer såsom energipolitiska beslut och innovativa kostnadseffektivitetsfaktorer (Bruninx, Ovaere & Dekaruem 2020). I och med EU ETS period tre, med mindre andel fria utsläppsrätter, påverkas företagens årsredovisningar och därmed investeraren, beroende på hur utsläppsrätten är värderad och klassificerad (Harasheh & Amaduzzi 2019). Jämförelser på medellång sikt har gjorts på Europas elprismarknad gällande prispåverkan före och efter införandet av handel med utsläppsrätter, där ett samband med viss effekt kan ses på marknaden i form av ökad volatilitet och elpristoppar (Jablońska, Viljainen, Partanen & Kauranne 2012). Utsläppsrätternas påverkan hos företagen är mångfacetterad och komplext där Jablońska et al (2012) menar att elprismarknaden är ett svårreglerat område för myndigheter som vill utöva kontroll genom exempelvis utsläppsrätter. Kinas handelssystem för utsläppsrätter är ett av världens största där svårigheten, liksom för EU ETS, indikerar att elindustrins utveckling av olika energikällor, ekonomisk utveckling och tillväxt samt konjunkturen påverkar handelssystemets funktion (Li, Yang, Li & Yang 2020). Elbranschen är en volatil spotmarknad vilket kan ge en direkt effekt på resultaträkningen och därmed avspeglning i årsredovisningarna vid förändring av pris på utsläppsrätter (Allini et al 2018).

Tidigare studier visar att befintliga standarder inte är tillräckligt för en enhetlig värdering av utsläppsrätter vilket gör det svårt för intressenter att använda årsredovisningarna när redovisningssätt skiljer sig åt (Allini et al 2018; Hörisch, Schaltegger & Freeman 2020; Kumar & Firoz 2019; Mookdee & Bellamy 2017). Detta har lett till en polarisering av redovisningsstandarder (De Luca & Prather-Kinsey 2018) där det ses en påverkan av

redovisningskvalitén och jämförelsen i årsredovisningarna utifrån externa och interna faktorer (Allini et al 2018; Hörisch et al 2020; Palea 2013). Elbranschen utgör den näst största andelen av tillhandahållna utsläppsrätter genom handelssystemet EU ETS i Sverige, samt är en av de mest innovativa branscherna avseende minskningar av utsläpp (Naturvårdsverket 2020b). Sverige ligger i framkant gällande hållbarhetsredovisning där Sverige i enlighet med årsredovisningslagen (ÅRL) 6 kap. §10 (SFS 1995:1554) valde att halvera kravet på antal anställda till 250 stycken som krav för hållbarhetsrapportering jämfört med EU-direktivets minimikrav på 500 stycken anställda (2014/95/EU). Statliga svenska företag har dessutom sedan 2008 haft krav för hållbarhetsredovisning (Borglund, Frostenson & Windell 2010). Sveriges lagstiftning kring hållbarhetsrapportering omfattar således fler företag och därav är det av intresse att se hur den svenska marknaden förhåller sig till miljörapportering. För att lyfta problematiken kring värdering av utsläppsrätter kommer studiens fokus ligga på att öka förståelsen och synliggöra hur den ekonomiska prestationen av utsläppsrätter avspeglas i årsredovisningarna inom elbranschen på svenska marknaden. Detta för att skapa en bild av hur jämförbarheten utifrån värdering och klassificering ser ut där studien kan synliggöra kvalitén i redovisningen för investeraren likväl hjälpa beslutsfattare vid utveckling av nya föreskrifter. I enlighet med Kumar och Firoz (2019) bidrar studien till att ge uttryck för hur företag inom specifik bransch och marknad väljer att redovisa och presentera utsläppsrätter och kan ses som en förklaring och dimension på vad som påverkar val av redovisning.

1.3 Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med denna studie är att öka förståelsen för hur klassificeringar och värderingar av utsläppsrätter görs hos större företag inom elbranschen på den svenska marknaden, genom jämförelser av årsredovisningar. Vidare kommer det undersökas huruvida redovisningens kvalitativa egenskap *jämförbarhet* påverkas utifrån ett intressentperspektiv.

Frågeställningar

- Vilken klassificering och vilka värderingsmetoder använder större företag på svenska elmarknaden för utsläppsrätter?
- Vad för information lämnas gällande utsläppsrätter och kring utsläppsmarknaden i årsredovisningarna hos större företag på svenska elmarknaden?

2. Teoretisk referensram

I följande avsnitt skildras den teoretiska grund som uppsatsen utgår ifrån. Här tar författarna upp förklarande teorier, handelssystemet för utsläppsrätter, utbud- och efterfrågemodell samt regelverk.

2.1 Positiv redovisningsteori

Vad som påverkar redovisningsval kan förklaras genom *i)* agentförhållandet mellan principal och agent där incitament föreligger, *ii)* förhållandet mellan skulder och tillgångar utifrån företagets soliditet, och *iii)* politiska ageranden som skapar effekt på företags val av redovisning (Baboukardos & Rimmel 2016). Positiv redovisningsteori beskrivs som en utökad förklaring och förutsägning till hur världen fungerar, där främsta syftet inom positiv redovisningsteori är att beskriva vilken redovisningsmetod som används men också varför (Demeski 1988). Enligt tidigare studier används positiv redovisningsteori främst för att förklara varför miljöredovisning görs och vad den innehåller utifrån interna faktorer som utgör företags beteende (Tagesson, Blank, Broberg & Collin 2009; Belkaoui & Karpik 1989; Ness & Mirza 1991; Collin Yrsjö, Tagesson, Andersson, Cato & Hansson 2009). Enligt Kumar och Firoz (2019) bör tyngre lagstiftning tillämpas för att företagen på lika sätt ska redogöra för utsläppsrätter i de finansiella rapporterna vad som ska lämnas. Likaså bör likartade upplysningsmetoder uppmuntras då det skapar en starkare trovärdighet och image hos företagen samt ett tydligare fastställande hos styrelsen gällande företagets ansvar. Hur världen fungerar kan vidare förklaras genom den effektiva marknadshypotesen och agentteorin.

Den effektiva marknadshypotesen innebär att marknadspriserna återspeglar den tillgängliga informationen som ges på den effektiva marknaden där marknadspriset enbart påverkas om informationen är ny och relevant för investeraren (Baboukardos & Rimmel 2016). En investerare kan vara faktiska eller potentiella aktieägare, kreditgivare, myndigheter, kunder och leverantörer som använder årsredovisningarna för investeringsbeslut (Marton, Lundqvist & Pettersson 2020). Där likartade redovisningsstandarder följs i årsredovisningen möjliggörs ökad internationell kapitalmarknadsutveckling och bättre beslutsunderlag för investerare, detta är något som idag påverkar intressenten på grund av olika redovisningspraxis (Rimmel et al 2016). Tidigare studier visar att det finns ett ökat intresse för affärsmöjligheter gällande miljön bland intressenter (Elgebrant 2012). Hörish et al (2020) menar att företagen kan välja hur de vill förmedla information och mot vilka för att skapa önskad effekt och har även studerat hållbarhetsredovisning utifrån intressentmodellen där man kan se att redovisning av hållbarhet ökat i värde hos intressenter vid ökad redovisningsinformation.

Agentteorin kan förklaras som ett samspel i företag där parter genom olika intressen skapar avtal sinsemellan och är ett sätt att förklara företags val av värderingsmetod (Baboukardos & Rimmel 2016). När principalen och agenten har olika intressen uppstår konflikt mellan parterna. Företag vill upprätthålla sin legitimitet vilket innebär att upprätthålla en framgångsrik organisation och hur organisationen bör bedrivas utefter sociala normer baserat på externa förväntningar för att inte anses vara misslyckat där företaget söker legitimitet genom att följa regler och normer satta av samhället (Rimmel 2016). När principalen och agenten har olika intressen uppstår konflikt mellan parterna. Rimmel (2016) menar att denna konflikt uppstår delvis av att företag söker legitimitet genom att följa regler och normer som är satta av samhället. Det senaste decenniet har miljörapportering tagit allt större plats hos företagen i ett försök till att bidra till en ökad organisatorisk legitimitet. Vad som ger

legitimitet är komplext där djupare utveckling förordas. Deegan (2019) anser att företag som visar ansvarsskyldighet i miljöfrågor stärker sin legitimitet hos investeraren.

På grund av olika intressen hos principalen och agenten uppstår även asymmetrisk information (Baboukardos & Rimmel 2016). I dagens samhälle finns olika informationskällor av företagen på marknaden där företag kan skapa ogynnsamma sociala händelser genom exempelvis exkludering av företagsinformation vilket kan inverka negativt på företagets legitimitet och intresse (Deegan 2019).

2.2 Institutionell teori

Gammal institutionell ekonomi innefattar hur företagen påverkas av omgivningen genom externa faktorer och kan enligt Dillard, Rigsby och Goodman (2004) förklaras som gemensamma övertygelser, värderingar och normer utifrån mänskligt beteende på en marknad som tar uttryck genom allmänna principer för det ekonomiska handlandet. Institutionell teori anses vara den mest gynnsamma att använda vid förklaring av företags handlande samt omfattningen av miljörapporteringen enligt tidigare forskning (Tagesson et al 2009; Collin Yrsjö et al 2009). Den institutionella teorin utgår från att företag påverkas av sin omgivning och följer ett visst handlingsmönster därefter snarare än ett rationellt handlande.

Utgångspunkt tas även i att ekonomin är ett öppet system med en naturlig miljö som påverkas av faktorer som teknikutveckling samt sociala, kulturella och politiska förhållanden (Rimmel 2016). Allini et al (2018) lyfter i sin studie den institutionella miljön där EU ETS tredje period haft en inverkan på företags beteende gällande värdering men även nationella instanser som påverkar företagens sätt att redovisa utsläppsrätter i sina årsredovisningar. Utifrån ett institutionellt perspektiv kan ISAB utveckling av gemensamma standarder vara ett steg mot harmonisering kring gemensam värdering av utsläppsrätter. Palea (2013) stödjer detta där införandet av ny standard ökar kvalitén vid rapportering i de finansiella rapporterna, användandet för intressenter samt bidrag till en effektivare kapitalmarknad. Detta då dessa standarder är principbaserade och kan implementeras bra utifrån institutionella inramningar. Palea (2013) lyfter att företags incitament att redovisa utgår från sedvänja och tradition, men även olika länders sätt att redovisa utifrån adoption av lokala regleringar. Detta nämner även De Luca och Prather-Kinsey (2018) och menar att det fortsatt har en hög inverkan på redovisningskvalitén i årsredovisningar.

Det mänskliga handlandet påverkas av formella institutioner som processer, regelverk eller manualer. Det finns också informella institutioner som synliggörs genom regelliknande institutionaliserade praxisar (Rimmel 2016). Eriksson-Zetterquist, Kalling och Styhre (2015) menar att den formella strukturen som betingas av lagar och regler inte har någon direkt påverkan på företagen där det som ska följas inte alltid efterföljs på grund av bristande rationalitet hos företagen. Istället är det den informella strukturen i form av traditioner, rutiner och sedvänja som utgör företagets beteende och handlandet i praktiken. Konsekvensen av dessa formella och informella strukturer som finns i företaget blir att företagen anpassar sig utefter sin omgivning för att behålla sin legitimitet där den formella strukturen inte efterföljs utan enbart skenbart, vilket kan benämnas löskoppling skapat utifrån ett irrationellt agerande.

Isomorfi finns inom den institutionella teorin och är en förklaring till varför företag liknar varandra och blir allt mer homogena. Isomorfi kan liknas vid en process som begränsar en enheten att frångå övriga enheter i samma grupp om enheten står mot samma externa förhållanden genom att replikera institutionaliserade strukturer eller praxis (Rimmel 2016). Enligt DiMaggio och Powell (1983) sker en efterlikning mellan företagen som gör dem mer

lika varandra genom tre typer av isomorfismer. Tvingande isomorfism innebär att företag efterliknar varandra genom yttre tvång av gemensamma formella strukturer och regelverk som exempelvis kulturella påtryckningar eller politiska insinueringar där företaget svarar genom att foga sig formellt för att bevara sin legitimitet. Imiterande isomorfism innebär att företagen genom imitation följer hur likartade företag gör på grund av osäkerhet i enskilda företaget. Den normativa isomorfismen innebär att företagen utefter normer formar sig för att efterlikna varandra där företagen vill skapa legitimitet genom att verka som normgivande organ.

2.3 Marknaden för utsläppsrättigheter

Efter att ett mål för utsläppsreducering lagstodgades och fastställdes i Kyotoprotokollet år 1997 behövdes det verktyg för att nå dessa mål och i och med detta presenterade Europeiska kommissionen år 2000 idéer om hur ett handelssystem för utsläppsrätter skulle kunna se ut. År 2003 accepterades EU:s direktiv om Handelssystemet för utsläppsrätter, EU ETS och år 2005 infördes systemet som en av världens första och största marknad för utsläppsrätter (Europeiska Kommissionen, u.åb). Det är EU:s mest betydelsefulla styrmedel för att minska växthusgasutsläppen på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt och är således en viktig del i EU:s klimatpolitik (Europeiska Kommissionen u.åa). Ett EU-direktiv blir bindande för företag först när respektive medlemsland inom unionen själva har stiftat egna lagar som grundas på direktivet från EU (Marton, Lundqvist & Pettersson 2020).

Cap and trade

Handelssystemet är baserat på en "cap and trade" metod som innebär att det sätts ett tak på den sammanlagda mängden utsläpp som tillåts och inom ramen för detta tak kan aktörerna i systemet handla utsläppsrätter av varandra (Europeiska Kommissionen u.åa). Årligen måste aktörerna lösa in så många utsläppsrätter som motsvarar utsläppen som använts och om detta inte görs så bestraffas det med böter. Om däremot aktörerna minskar sina utsläpp får de lov att spara överskottet till framtida användning eller försäljning till andra aktörer, detta möjliggör att anpassningsbarhet i systemet som säkrar kostnadseffektiv utsläppsreducering (Europeiska Kommissionen u.åa; Naturvårdsverket 2020a; Nationalencyklopedin u.åa).

Handelssystemets perioder

Handelssystemet har delats in i tre perioder, där period ett inleddes år 2005 med en treårsperiod följt av period två som justerades till en femårsperiod och gick av stapeln år 2008. Till sist den tredje perioden som vi befinner oss i just nu som pågått sedan år 2013 och till och med år 2020. (Nationalencyklopedin u.åa)

I period ett delades majoriteten av alla utsläppsrätter ut gratis och handeln med utsläppsrätterna inom EU inkluderade endast växthusgasen koldioxid för energikrävande industrier och energianläggningar. Period ett sågs som ett pilotprogram för att testköra handelssystemet vilket resulterade i att utbudet på utsläppsrätterna kraftigt översteg efterfrågan. Positivt med period ett var att handelssystemet lyckades prissätta koldioxiden samt skapa en basstruktur för fri handel av utsläppsrätterna. I period två inkluderades fler växthusgaser och branscher samt att länderna Island, Liechtenstein och Norge anslöt sig till

handelssystemet. I period två är det fortfarande majoriteten av utsläppen som delas ut kostnadsfria men några länder höll även aktioner för utsläppsrätterna. Taket för hur mycket utsläpp aktörerna i systemet får lov att ha sänktes jämfört med period ett, trots detta byggdes överskottet av utsläppsrätterna på under period två. (Europeiska Kommissionen u.åb)

Vi är just nu i slutet av period tre och denna skiljer sig från föregående perioder genom att auktionering nu dominerar som metod för tilldelning av utsläppsrätter. (Nationalencyklopedin u.åa). Fördelning av gratis utsläppsrätter baseras nu istället på riktmärken kring koldioxideffektivitet snarare än historiska utsläpp och anledningen till att gratis tilldelning sker är för att företag inte ska flytta sina verksamheter utanför EU. Utsläppstaken som tidigare reglerades nationellt regleras nu internationellt för hela utsläppsmarknaden (Europeiska Kommissionen u.åa).

Back-loading

Back-loading implementerades i februari 2014 och är ett kortsiktigt försök till att försöka lösa problematiken kring överskott på utsläppsrätter (Europeiska Kommissionen u.åc). Överskottet av utsläppsrätter utgör en fara för handelssystemets funktion genom att överskott av utsläppsrätter medför lägre priser vilket i sin tur kan minska incitamenten att reducera utsläppen hos de företag som omfattas av handelssystemet (Energimyndigheten 2018b; Naturvårdsverket 2020a). Back-loading minskar inte antalet utsläppsrätter utan omfördelar endast auktioneringsperioden, exempelvis genom att flytta fram auktionen av de 900 miljoner utsläppsrätterna som planerats för år 2014, 2015 och 2016 till år 2019-2020 (Europeiska Kommissionen u.åc).

Market stability reserve (MSR)

MSR trädde i kraft i januari år 2019 och kan ses som ett långsiktigt instrument för att reglera obalansen på utsläppsmarknaden, det vill säga priser samt utbud för utsläppsrätter. Detta sker genom att MSR absorberar delar av överskotten samt de ofördelade utsläppsrätterna placeras i reserven. Överskotten av utsläppsrätter som hamnar i marknadsreserven avgörs utav handeln på marknaden. När utsläppsrätterna på marknaden överskrider 833 miljoner kronor läggs överskotten, vanligtvis tolv procent, av utsläppsrätterna i reserven. Under perioden år 2019-2023 utökas tillfälligt kvoten som läggs i marknadsreserven till 24 procent. Årligen släpps information kring hur mycket utsläppsrätter som cirkulerar på marknaden och detta utgör sedan underlag för hur många utsläppsrätter som kommer att hamna i reserven alternativt om det kommer att släppas utsläppsrätter från reserven. MSR verkar under fördefinierade regler och dessa lämnar inget svängrum för medlemsländer eller Europeiska kommissionen att påverka implementeringen av reserven. (Europeiska Kommissionen u.åc) Bruninx et al 2020 lyfter komplexiteten med instrumentet MSR där effekten delvis styrs av miljö-och energipolitiska regleringar som mål för förnyelsebar energi, avveckling av kärnkraft samt kostnadsutveckling genom investering inom vind-och solenergi.

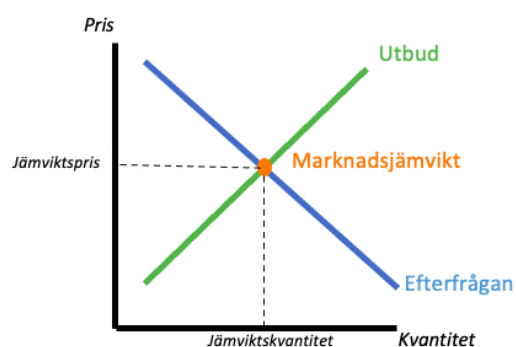
Marknadspriser utbud och efterfrågan

Modellen för utbud och efterfrågan (*Figur 1*) redogör för förhållandet mellan priset på en vara eller tjänst och den utbudna samt efterfrågade kvantiteten av varan eller tjänsten på en

marknaden (Fregert & Jonung 2012). Utbuds- och efterfrågemodellen kan användas för att få fram jämviktspris och jämviktskvantitet på en enskild marknad, det vill säga marknadsjämvikten. Marknadsjämvikten uppnås när utbud är lika med efterfrågan. Utbudens kvantitet av en vara eller tjänst bestäms bland annat av kvantitet, pris på insatsvaror, pris på produktionsfaktorer, antal aktörer och teknologi. Efterfrågad kvantitet av en vara eller tjänst bestäms av exempelvis kvantitet, pris på substitut eller andra varor, inkomst och preferenser (Frank & Cartwright 2013). Harasheh och Amaduzzi (2019) har studerat marknaden för utsläppsrätter inom Europa där man kan se en ökad påverkan av kapitalvärdet på utsläppsrätter i och med nya förhållandet inom handelssystemet.

Utifrån den nordiska elmarknaden har tidigare studier visat att handelssystemet EU ETS haft en viss påverkan på spotmarknadens elpriser vilket kommer motivera elproducenter att gå mot mer klimatvänligare alternativ framåt (Jabłońska et al 2012). Jabłońska et al (2012) lyfter att svårigheten att bedöma effekter av handeln med utsläppsrätter på medellång sikt på spotmarknaden. Detta eftersom psykologiska faktorer påverkar utsläppsrättshandeln med effekt på spotmarknadens elpriser vilket gör marknaden svårreglerad för reglerare och myndigheter. Vidare har granskning gjorts på EU ETS vid utveckling av liknande handelssystem. Li et al(2020) utgår från den kinesiska marknaden och menar att EU ETS har en stabil marknadsnivå gällande pris för utsläppsrätter och menar att det är svårt att bedöma, prognostisera och förutsäga en långsiktig trend gällande pris på utsläppsrätter då innovation och innovationens påverkan på handelssystemet är såpass starkt. Detta i sin tur påverkar handelssystemets funktion på lång sikt avseende pris och tänkt effekt. Li et al(2020) menar också att faktorer som utveckling av energikällor, den ekonomiska tillväxten samt konjunkturer påverkar handelssystemets funktion.

I Figur 1 nedan speglar utbudskurvan producenternas begärda pris sett till kvantiteten och efterfrågekurvan visar konsumentens betalningsvilja genom priset som en funktion av kvantiteten. Pris och kvantitet benämns även som endogena variabler, som är variabler som bestäms inom modellen. Förändringar i dessa endogena variabler kallas effektvariabler och avgörs av förändringar i exogena variabler, så kallade orsaksvariabler, vilket är variabler som bestäms utanför modellen, exempelvis politiska beslut och konjunkturförändringar. (Fregert & Jonung 2012)

Figur 1. Modell utbud och efterfrågan.

2.4 Redovisning av utsläppsrätter

Jämförbarhet

Ett av de främsta problemen vid redovisning av utsläppsrätter är otillräcklig jämförbarhet som uppstår på grund av olika sätt att värdera utsläppsrätter (Mookdee & Bellamy 2017)

vilket minskar kvalitén och tillförlitligheten i årsredovisningarna (Allini et al 2018; Palea 2013).

IASB utgår från ett konceptuellt ramverk för att ge vägledning vid utformning av normer för redovisning vilket blir obligatoriskt att använda i svenska noterade större bolag (Rimmel, Jonäll & Inwinkl 2016). Detta konceptuella ramverk är framtagen av IASB för att möjliggöra ett mer konsekvent regelverk. För att redovisningen ska vara användbar anges ett antal kvalitativa egenskaper utifrån IASB konceptuella ramverk som redovisningen bör inneha för att ge en rättvisande bild för intressenterna (Marton, Lundqvist & Pettersson 2020). Dessa kvalitativa egenskaper delas in i grundläggande kvalitativa egenskaper som åsyftar att redovisningen ska vara relevant och korrekt återgiven samt förstärkande kvalitativa egenskaper som syftar till att redovisningen ska visa på jämförbarhet, verifierbarhet, tidsrelevans och användarvänlighet.

För att jämförbarhet ska uppfyllas måste informationen kunna jämföras både mellan företag och mellan perioder för att säkra redovisningens användbarhet för befintliga och potentiella investerare (Rimmel et al 2016). Jämförbarheten över tid är viktigt sett till de konceptuella ramverkets kvalitativa egenskap relevans, där förändringar såsom ändrade bedömningar i redovisningen kan störa tidsserien (Marton, Lundqvist & Pettersson 2020). Jämförbarhet mellan företag är framförallt betydelsefull för aktieinvestorer då de ofta är intresserade av just jämförbarheten mellan olika företag. Information som går att jämföra är således mer användbar. För att jämförbarhet ska uppnås ska redovisningsinformationen redovisas enligt liknande principer vid liknande transaktioner med konsekvent tillämpning. Genom denna striktare redovisningsreglering gör jämförbarheten att en effektivare marknad skapas på grund av lägre transaktionskostnader och antal metoder att använda vid värdering minskar där samma värderingsmetod används över tid vilket ökar kvalitén (Marton, Lundqvist & Pettersson 2020).

IFRS

Normgivande organet IASB ger ut standarder: IFRS, där föregångaren till IASB var international accounting standards committee (IASC) som givit ut standarder som kallas IAS. IASB ger fortlöpande ut nya standarder som ersätter IAS som därmed upphävs. För att kunna tolka standarderna ges även tolkningar ut. För IASB kallas dessa tolkningar IFRICS och föregångaren IAS tolkningar kallas Standard Interpretations Committee (SIC). (Marton, Lundqvist & Pettersson 2020)

Enligt ÅRL 7 kap. § 32 (SFS 1995:1554) ska noterade företag som upprättar koncernredovisning sedan år 2005 tillämpa IFRS och därmed följa standarderna IFRS och IAS. Företag kan också frivilligt välja att tillämpa IFRS vid koncernredovisning enligt ÅRL 7 kap. § 33 (SFS 1995:1554) och då appliceras detta utefter ÅRL 7 kap. § 32 (SFS 1995:1554).

IAS 1 Omsättningstillgång

En tillgång klassificeras som en omsättningstillgång när följande är uppfyllt, *i*) den förväntas säljas eller förbrukas under företagets normala verksamhetscykel, *ii*) innehas främst för handel, *iii*) realisering förväntas ske inom 12 månader från och med balansdagen eller *iiii*) utgör likvida medel. Andra tillgångar än de som uppfyller kriterierna ovan ska klassificeras som anläggningstillgångar. (IAS 1 p.66)

Omsättningstillgångar kan exempelvis vara varulager, vilket definieras som tillgångar om den *i*) åsyftas att säljas i den löpande verksamheten och som är antingen *ii*) i tillverkningsprocess för den typen av försäljning eller *iii*) är i form av råvaror som används i tillverkningen eller för att tillhandahålla tjänster. (IAS 2 p. 6)

IAS 20 statliga bidrag

Statliga bidrag är en överföring från staten till företag som i utbyte mot detta bidrag skall uppfylla vissa villkor (IAS 20 p3). Statliga bidrag värderas till verkligt värde, där utsläppsrätter ses som ett icke-monetärt bidrag (Drefeldt & Törning 2020) och kan således redovisas till antingen verkligt värde eller till ett symboliskt belopp (IAS 20 p.23)

IAS 37 Avsättning

En skuld som är osäker vad gäller belopp samt förfallotidpunkt är en avsättning och för att få redovisa en avsättning krävs att definitionen av en skuld är uppfylld, enligt IAS 37 (p.10) är en skuld: *“en skuld är en befintlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars reglering förväntas medföra ett utflöde från företaget av resurser som utgör ekonomiska fördelar”*. En avsättning ska sedan redovisas när *i*) företaget har en existerande legal eller informell förpliktelse som uppkommit som resultat av en inträffad händelse och att *ii*) det är troligt att reglering av förpliktelse kommer kräva utströmning av resurser samt *iii*) att beloppet kan värderas på ett pålitligt sätt. Är detta tre kriterium inte uppfyllda får en avsättning inte redovisas i rapporten över finansiell ställning (IAS 37 p. 14).

IAS 38 Immateriella tillgångar

En immateriell tillgång är en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk form (Marton, Lundqvist & Pettersson 2020; IAS 38 p.8). För att få redovisa en immateriell tillgång måste standarden enligt IAS 38 vara identifierbar (p.11) där företaget måste ha kontroll över tillgången (p.13) samt innebära en framtida ekonomisk fördel (p.17). En immateriell tillgång värderas till anskaffningsvärde enligt IAS 38 p. 24 första gången den tas upp i finansiella rapporterna. Både tilldelade och förvärvade utsläppsrätter värderas enligt ovan, det vill säga enligt IAS 38 (Drefeldt & Törning 2020).

K3 (BFNAR 2012:6)

I enlighet med ÅRL (SFS 1995:1554) etablerade Bokföringsnämnden (BFN) år 2012 K3-regelverket, vilket är det regelverk som i huvudsak ska användas vid upprättande av årsredovisning och koncernredovisning (Drefeldt & Törning 2020). Detta gäller för de onoterade företag som skall upprätta en årsredovisning i enlighet med bokföringslagen (BFL) 6 kap. § 1 (SFS 1999:1078), med undantag för företag som skall eller valt att följa IFRS samt mindre företag som tillämpar K2-regelverkets simplifierade redovisningsregler (Skatteverket 2020). K3 är ett självständigt regelverk men baseras delvis på IFRS för små och medelstora företag (IFRS for SMEs). Bland annat följer K3s uppdelningen av kapitlen i stort den som finns i IFRS for SMEs (Bokföringsnämnden 2020) där K3 är ett principbaserat regelverk vilket ger utrymme för bedömning och tolkning vid applicering av redovisningsreglerna (Skatteverket 2020; BFNAR 2012:6).

Offentliga bidrag

Enligt K3 (BFNAR 2012:6) ska offentliga bidrag, där utsläppsrätter är inkluderat, som tillhandahållas från exempelvis staten eller EU, värderas till verkligt värde av den tillgång som företaget erhållit eller kommer att erhålla. I koncernredovisningen måste de offentliga

bidragen värderas till verkligt värde, undantag finns dock för juridisk person där företag som klassificerar sina utsläppsrätter som omsättningstillgångar kan värdera dessa till noll.

Immateriella tillgångar

Utsläppsrätter kan klassificeras som immateriella anläggningstillgångar (Drefeldt & Törning 2020). Efter att de tilldelade utsläppsrätterna redovisats enligt ovan värderas dessa, samt förvärvade utsläppsrätter, som immateriella tillgångar (Drefeldt & Törning 2020) enligt BFNAR 2012:6 och värderas då till anskaffningsvärdet i enlighet med ÅRL 4 kap. § 3 (SFS 1995:1554) där värdet reduceras med eventuell nedskrivning i enlighet med ÅRL 4 kap. §5 (SFS 1995:1554). Men då utsläppsrätter inte har någon avgränsad nyttjandeperiod kan de inte skrivas av enligt ÅRL 4 kap. §4 (SFS 1995:1554).

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar är de övriga tillgångar som inte definieras som anläggningstillgångar där anläggningstillgång definieras som tillgångar som är åsyftade att användas för stadigvarande bruk. (ÅRL 4 kap. §1 SFS 1995:1554).

Varulager

De utsläppsrätter som klassificeras som varulager eller kortfristig fordran (Drefeldt & Törning 2020) värderas i enlighet med 4 kap. §9 ÅRL (SFS 1995:1554) enligt lägsta värdets princip(LVP) vilket innebär det lägsta värdet av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen användas (BFNAR 2012:6).

2.5 Sammanfattning teoretisk referensram

Positiv redovisningsteori och institutionell teori är ett sätt att förklara hur företag väljer att värdera, klassificera, informera och redovisa utsläppsrätter samt hur marknaden för utsläppsrätter påverkar. Positiv redovisningsteori används för att förklara de interna förhållanden som kan komma att påverka redovisningsval hos företag, där agentteorin beskriver interna förhållande mellan företagsledning, ägare och övriga intressenter som ett sätt att förklara företags val av värderingsmetod, beteende och agerande (Demeski 1988). Den effektiva marknadshypotesen kan användas för att förklara marknaden för utsläppsrätter utifrån vilken information som företagen väljer att ge ut (Baboukardos & Rimmel 2016). Den institutionella teorin används vidare för att förklara externa påverkande faktorer som påverkan av utsläppsmarknaden, institutionella organ, sedvänja och politik där företags strävan mot homogena påverkar hur företagen väljer att redovisa (Dillard et al 2004).

Handelssystemet för utsläppsrätter, EU ETS, grundas i en så kallad *Cap and trade* metod där det finns ett tak för max antal utsläpp som får ske. Inom detta tak kan aktörer på marknaden för utsläppsrätter handla sinsemellan vilket möjliggör flexibilitet och säkrar kostnadseffektiva utsläppsminskningar. (Europeiska Kommissionen u.åa; Naturvårdsverket 2020a; Nationalencyklopedin u.åa)

Marknadspris bestäms genom utbud och efterfrågan där priset på en vara, exempelvis utsläppsrätter, beror på förhållandet mellan priset på varan och den kvantitet som efterfrågas på marknaden (Frank & Cartwright 2013). Marknadsjämvikten och jämviktspriset fås när utbudet av varan är lika stor som efterfrågan. För att motverka den obalans, i form av lägre priser, som skapats på marknaden på grund av överskotten av utsläppsrätter används både kortsiktiga (back-loading) och långsiktiga verktyg (MSR) (Europeiska Kommissionen u.åc).

Jämförbarhet i redovisningen är en kvalitativ egenskap som åsyftar att främja jämförelse mellan företag och över tid. Jämförbarhet mellan företag är viktig för bland annat aktieinvestorer då jämförelse mellan företags varierande *information* ger beslutsunderlag till investering. (Marton, Lundqvist & Pettersson 2020)

Regelverken som företagen utgår från är IFRS och K3. IFRS är en standard som ges ut av de normgivande organet IASB där IFRICS används för att hjälpa till att tolka dessa standarder (Marton, Lundqvist & Pettersson 2020). Noterade bolag ska sedan 2005 enligt ÅRL 7 kap. §32 (SFS 1995:1554) vid koncernredovisning använda IFRS, företag kan också frivilligt välja att använda sig av IFRS enligt ÅRL 7 kap. § 33 (SFS 1995:1554). *Redovisning* av utsläppsrätter kan i enlighet med IAS 20 Statliga Bidrag *värderas* till verkligt värde, där utsläppsrätterna *klassificeras* som ett icke-monetär bidrag (Drefeldt & Törning 2020) och kan således redovisas antingen till verkligt värde eller till ett symboliskt belopp (IAS 20 p. 23). Vidare *värderas* sedan de tilldelade samt förvärvade utsläppsrätter i enlighet med IAS 38 immateriella tillgångar (Drefeldt & Törning 2020) till anskaffningsvärde (p. 24).

Enligt K3 (BFNAR 2012:6) kan utsläppsrätter potentiellt *klassificeras* som varulager eller immateriella anläggningstillgångar, både tilldelade och förvärvade, immateriella tillgångar *värderas* då till anskaffningsvärdet i enlighet med ÅRL 4 kap. § 3. och värdet reduceras med eventuell nedskrivning i enlighet med ÅRL 4 kap. §5. Men då utsläppsrätter inte har någon avgränsad nyttjandeperiod kan de inte skrivas av enligt ÅRL 4 kap. §4 (SFS 1995:1554). Utsläppsrätter som istället *klassificeras* som varulager *värderas* enligt ÅRL 4 kap. §9 (SFS 1995:1554) till LVP.

3. Metod

I följande avsnitt beskrivs studiens metodologiska grund, studiens urval, materialinhämtning samt genomförandet för studien.

3.1 Studiens design

Inom ramen för denna studie används kvalitativ innehållsanalys i en tvärsnittsstudie för att öka förståelsen kring värdering och klassificering av utsläppsrätter på svenska marknaden, vad för information som ges samt dess jämförbarhet. Detta gjordes genom ett systematiskt tillvägagångssätt med kodning av teman. Innehållsanalys är ett bra angreppssätt för teoretisk konstruktion av informationsflöden vid formandet av teman för att förklara ett fenomen (Granheim, Lindgren & Lundman 2017), där innehållsanalys är en omtyckt metod att använda vid granskning av utsläppsrätter i årsrapporter enligt tidigare studier (Kumar & Firoz 2019). Denna typ av forskningsdesign möjliggör en ökad förståelse och djupare förklaring kring värdering av utsläppsrätter då innehållsanalys är flexibelt utifrån vad som primärt studeras där studiens design lämpar sig väl vid bearbetning av ostrukturerad information (Bryman & Bell 2017). Studiens kodningsmanual med teman från innehållsanalysen presenteras separat i empirin och tas senare upp i analysen för att tillfredsställande kunna uppfylla studiens övergripande syfte och frågeställningar.

3.2 Urval

Studien syftar till att studera utsläppsrätter med avgränsning mot svenska marknaden inom elbranschen där större företag granskats utifrån graden omsättning som innehar information om utsläppsrätter i sina årsredovisningar för år 2019. Valet att endast utgå från ett år kom sig av att författarna ansåg att flera år inte tillför någon väsentlig information till valt syfte och forskningsfrågor, där kvalitativ ansats också är tidskrävande möjliggjorde valet att mer tid och resurser kunde användas för fördjupning av år 2019 för valda företag. De inklusionskriterier som valts är större företag som upprättar koncernredovisning som verkar inom elhandel och eldistribution på svenska marknaden som innehar utsläppsrätter. Studien behandlar årsredovisningar utgivna år 2019 då större företag enligt BFL 6 kap. 1 § (SFS 1999:1078) har som skyldighet att lämna ut dessa. Ett större företag enligt ÅRL 1 kap. § 3 (SFS 1995:1554) är större företag som innehar överlåtbara aktier som kan handlas på en reglerad marknad eller uppfyller fler än ett av de tre premisserna där 1) medelantalet anställda i företaget är mer än 50 personer under de två senaste räkenskapsåren 2) att balansomslutningen för de två senaste räkenskapsåren varit mer än 40 miljoner kronor samt att 3) nettoomsättningen i företaget under de två senaste räkenskapsåren varit mer än 80 miljoner kronor. De företag som valts bort är företag som inte redovisat någon information kring värdering av utsläppsrätter och är därmed inte aktuella för studiens uppdrag. Studien använder sig av ett målstyrt urval vilket utgår från ett strategiskt arbetssätt. Den vanligaste förekommande designen är målstyrt urval, som utgår ifrån att man vill skapa förståelse och utforska där urval görs utefter, så att lärandet maximeras (Bryman & Bell 2017). För att kunna genomföra studien på ett tillfredsställande sätt på djupet med kvalité antogs elva företag att granska som tillför mättnad i urvalet och anses kompatibelt med studiens syfte.

3.3 Datainsamling

Empiriskt material

Vid insamlingen av det empiriska materialet användes databasen Business Retriever. Där gjordes en systematisk sökning utifrån graden omsättning i större företag, inom elhandel- och eldistribution, med utsläppsrätter i sin årsredovisning. Vidare användes temana som stöd för att gallra ut företagen som kom ur sökningarna från Business Retriever. Detta gjordes för att säkerställa att företagen som valdes hade tillräcklig information att tillföra studien, vilket gjordes genom att översiktligt gå igenom företagens årsredovisningar och söka efter information. Att använda internet till insamling av empirisk data anses kunna innebära stora fördelar på grund av den stora informationsmängden som finns tillgänglig samt ur effektivitetssynpunkt men lägger samtidigt tyngd på vikten av källkritik och att kunna sälla i informationen (Lundahl & Skärvad 1999).

Sekundärkällor

Vid informationsinhämtning av tidigare forskning har artikelsökning gjorts via Google Scholar, Emerald databas samt Business Source Premier databas med sökord "EU ETS", "Emission rights", "Emission allowance", "Energy market", "Comparability" och "valuation" som utgångspunkt för studiens fokus för att ta fram tidigare forskning kring utsläppsrätter och redovisning. Artiklarna som använts som underlag är både Peer Reviewed och etiskt granskade. Författarna har även använt sig av kedjesökning, innebärande att artiklar gett vägledning till andra liknande artiklar inom området. Kedjesökning är ett bra sätt att finna liknande referenser och följa argumentation. Dock är en nackdel att man fastnar i "kedjan" och missar andra synvinklar inom ämnet (Rienecker & Jorgensen Stray 2015). Övrig data som används och ligger till grund fokuserar till att öka förståelsen kring ämnet studien berör och dess bakomliggande faktorer. Annan sekundär data som använts är övriga informationskällor som regelverk, webbsidor och ämnestillhörande skrifter.

3.4 Val av metod

Innehållsanalys

Författarna har utgått ifrån ett arbetssätt där kodningsmetod genom innehållsanalys använts för att svara mot syftet, där likheter och skillnader lyfts fram i olika kategorier utifrån Bryman och Bells (2017) arbetssätt vid byggande av kodningsmanual. Därefter har författarna skapat en egen kodningsmanual som använts för att analysera företagens årsredovisningar. Enligt Bryman & Bell (2017) är kodning en central process vid kvalitativa analyser då det är ett bra sätt att sammanställa och organisera data. Årsredovisningarna har vidare analyserats av båda författarna där meningsenheter, koder och teman lyfts fram. Första steget i innehållsanalysen var att utifrån forskningsfrågorna och syftet analysera vad för information som skulle behövas för att svara mot dessa och därefter påbörjades byggandet av kodningsmanualerna (*Tabell 1; Tabell 2*).

		Köpta utsläppsrätter	Fritt tilldelade utsläppsrätter
Värdering och Klassificering	Klassificering av utsläppsrätt	Hur företagen valt att klassificera sina utsläppsrättigheter om utsläppsrätterna de innehar är köpta.	Hur företagen valt att klassificera sina utsläppsrättigheter om utsläppsrätterna de innehar blivit fritt tilldelade.
	Värdering av utsläppsrätt	Hur företagen har valt att värdera sina utsläppsrättigheter för köpta utsläppsrätter.	Hur företagen har valt att värdera sina utsläppsrättigheter för köpta fritt tilldelade utsläppsrätter.
Information	Utsläppsrätt omnämnd i rapport	Hur många gånger ordet <i>“utsläppsrätt”</i> har nämnts i årsredovisningen, för att spegla hur mycket information företagen har med om utsläppsrätter.	
	Bild/diagram på utsläpp/ämnet	Om företaget valt att använda grafiska hjälpmedel för att informera om utsläppsrätter, hur många gånger sådana grafiska hjälpmedel återfinns i företagets årsredovisningar anges här.	
	Information om vart utsläppsrätter angivits	Här delges var i årsredovisningen som informationen kring utsläppsrätter presenteras.	
	Ägande	Hur ser ägarstrukturen ut i företaget?	
Redovisning	Redovisning	Här ges information om hur företagen har valt att redovisa sina utsläpp, redovisas utsläppsrätterna som en egen post i balansräkningen/resultaträkningen eller i en gemensam post med andra tillgångar/skulder/intäkter/kostnader.	
	Regelverk	Här sker upplysning om vilket regelverk företaget utgår ifrån vid redovisning.	

Tabell 1. Översikt av mallens teman i kodningsmanualen med beskrivning.

Temana har formats utifrån syftet och formades så att författarna kunde kategorisera företagen enligt “Ja/nej”, numeriskt eller som ett direkt svar på temat (*Tabell 1*). Detta angreppssätt möjliggjorde att likheter och skillnader lättare kunde lyftas fram och presenteras. Vid formande av kodningsmanualerna gjordes mindre redigeringar där vissa kategorier lades i större teman än vad som tidigare var tänkt. Temana togs fram utifrån interna och externa faktorer med grund i positiv redovisningsteori och institutionell teori vid skapandet. Författarna har valt att använda positiv redovisningsteori och institutionell teori för att få ett bredare perspektiv med både intern och ett extern infallsvinkel för att öka förståelsen för redovisningsvalen som företagen gör vilket tillämpats i tidigare studier (Collin Yrsjö et al 2009). Interna faktorer påverkar företagets sätt att agera där tidigare studier visar att val av värdering och klassificering samt redovisning görs utefter företagets strävan mot vinstmaximering (Demeski 1988). Andra interna faktorer som påverkar företaget är vilken typ av information och i vilken grad information lämnas ut i de finansiella rapporterna (Deegan 2019; Kumar & Firoz 2019; Hörisch et al 2020). Externa faktorer utgår från den institutionella teorin (Dillard et al 2004) där tidigare studier visar att marknadsfaktorer såsom politik, standarduppsättare och myndigheter påverkar företagets sätt att agera (Allini et al

2018; Bruninx et al 2020; De Luca & Prather-Kinsey 2018; Palea 2013). Vidare ses en yttre påverkan på utsläppsrättens pris utifrån marknadens utbud och efterfråga vilken påverkar företagen (Allini et al 2018; Harasheh & Amaduzzi 2019; Jabłońska et al 2012). Andra faktorer som påverkar handelssystemet enligt tidigare studier är innovation i olika energiformer (Bruninx et al 2020) men även ekonomisk utveckling och tillväxt samt konjunktursvängningar (Li et al 2020) vilket påverkar marknaden för utsläppsrätter och därmed företagens beteende. Med bakgrund av detta skapades huvudtemana “Värdering och Klassificering”, “Information”, “Redovisning” samt “Marknaden för utsläppsrätter”(Tabell 1; Tabell 2).

För att undersöka huruvida företagen uppmärksammar och ger information angående utsläppsmarknaden användes en separat kodningsmanual (Tabell 2) genom teman baserat på ovan marknadspåverkande faktorer (Allini et al 2018; Bruninx et al 2020; De Luca & Prather-Kinsey 2018; Harasheh & Amaduzzi 2019; Jabłońska et al 2012; Li et al 2020; Palea 2013).

Marknaden för utsläppsrätter	Politiska beslut	Här berörs information gällande påverkande faktorer som offentlig verksamheten och regler nationellt och internationellt.
	Utbud/efterfråga	Här berörs information rörande marknaden, pris och risk.
	Utveckling	Här berörs information gällande påverkande faktorer som teknik och olika energiformer samt närliggande bransch.

Tabell 2. Översikt av mallens tema med beskrivning över företags utlämnande av information gällande utsläppsmarknaden.

Angreppssättet valdes eftersom materialet inte kunde analyseras genom enbart enkel kategorisering utan krävdes en djupare analys för att bättre kunna förstå och presentera utfallet. Dessa teman skattades enligt en skala 1-4 med efterföljande beskrivning. Val av gradering på skala gjordes för att kunna utföra bedömningen mer neutralt än om gradering av tregradig skala hade använts då det kan generera neutrala utfall och skapa missvisande utfall vid analys av informationen (Danielson 2012). Nedan visas beskrivning av skalan som användes i kodningsmanualen.

1. Innebär att information inte finns med eller i liten utsträckning.
2. Innebär att informationen finns med delvis.
3. Innebär att information finns men inte utförligt.
4. Innebär att information är både utförligt och omfattande.

Resultatmetod

Efter att elva företag valts ut påbörjades informationsinsamlingen där årsredovisningar gicks igenom för varje företag där information rörande utsläppsrätter sammanställdes i ett separat dokument. Detta gjordes för att samla all information till empirin på ett och samma ställe för att kunna spara värdefull tid och effektivisera arbetsgången genom att inte behöva gå mellan årsredovisningar mer än nödvändigt. För att säkerställa att informationen som sammanställdes hade återgetts korrekt kontrollerades denna flertalet gånger mot de faktiska årsredovisningarna av båda författarna.

I nästa steg påbörjades sammanställningen av information till kodningsmanualerna för respektive företag och även här gicks alla företag igenom av båda författarna, samt att varje

tolkning av informationen i årsredovisningarna diskuterades för att se till att bedömningen skedde så likt som möjligt för alla företagen. Avgränsning har gjorts mot delar i årsredovisningarna som behandlar utsläppsrätter för att bättre kunna belysa utsläppsrätternas roll. Kvartalsrapporter har valts bort då årsredovisningen ger en övergripande och ekonomisk rättvis bild över företagets årliga prestation som ligger till grund för granskningen. Hållbarhetsrapporter har även valts bort då inte tillräcklig information fanns att tillgå i dessa rapporter vid den inledande informationssökningen. Studien utgår från EU ETS tredje handelsperiod där hänsyn till period fyras regleringar och dess effekter inte kommer att analyseras då information gällande företags årsredovisningar behandlar den ekonomiska prestationen för år 2019. De marknadspåverkande faktorerna valdes utefter hur företagen valde att presentera utsläppsrätterna i årsredovisningarna och plockades systematiskt ut vid granskning av materialet. Materialet lades i teman samt närliggande text där uppgifter lämnades kring marknad och utsläppsrätter i årsredovisningsrapporterna. För att stärka tillförlitligheten i vid bedömning och implementering av kodning har författarna utgått från Weberprotokollet för att minska skevhet som kan uppstå (Bryman & Bell 2017). Först identifierades större stycken utifrån information som gavs kring utsläppsrätter, därefter tilldelades kategorier för att upptäcka mönster i årsredovisningarna. För att undvika att enskilda värderingar påverkade resultatet jämförde författarna inledningsvis tolkningar mot tänkta teman med varandra för att säkerställa att det insamlade materialet kunde ske oberoende vem som samlade in materialet. Författarna har sedan vidare jämfört likheter och skillnader kring företagets utgivna information gällande utsläppsrätter. Resultatet presenteras inledningsvis genom en beskrivning av företagets huvudsakliga uppgift, mål och vision utefter företagets beskrivning för att bidra till ytterligare nyansering av företaget.

Analysmetod

En tematisk analysmetod har använts för denna studie där vi utefter kodningsmanualerna (*Tabell 1; Tabell 2*), som tagits fram för att bygga empirin, med stöd av interna och externa faktorer utifrån den teoretiska referensramen, tagit fram övergripande teman och låtit dem genomsyra analysen. De teman som identifierats är *Värdering och Klassificering*, *Jämförbarhet* och *Marknad* och har valts baserat på de teman som finns i kodningsmanualerna (*Tabell 1; Tabell 2*) för att på bästa sätt identifiera ömsesidiga och regelbundet samspel (Bryman & Bell) samt för att kunna analysera informationen utförligt utifrån studiens syfte och frågeställningar. Enligt Bryman & Bell (2017) är tematisk analys det vanligaste sättet att analysera kvalitativ data.

3.5 Metoddiskussion

Validitet

Validitet kan beskrivas som brist på systematiska mätfel (Patel & Davidson 2019), som kan skildras som en granskning av hur väl en undersöknings producerade resultat går ihop. Validiteten påverkas alltid i viss grad när en översättare av information finns då informationen aldrig kan bli fullt objektivt samt att det kan finnas faktorer som ligger utanför undersökningsområdet som kan påverka (Bryman & Bell 2017) men där författarna utifrån ett medvetet arbetssätt försöker spegla årsredovisningarnas ekonomiska prestationer på ett neutralt sätt. Författarna är medvetna att den interna validiteten, det vill säga hur väl resultatet överensstämmer med verkligheten (Patel & Davidson 2019), kan påverkas där orsakssamband genom kausalt förhållande och jämförelser görs där resultatets validitet kan ha påverkats av

tolkningarna av de empiriska resultaten. Studien är ekologiskt valid, det vill säga hur “naturlig” forskningsansatsen är, där studiens design möjliggör att fånga företags egna värdering genom årsredovisningarna och därmed är tillämpliga och ger uttryck för studiens övergripande syfte.

Tillförlitlighet

Tillförlitlighet handlar om i vilken omfattning resultatet kan upprepas (Patel & Davidson 2019). Tillförlitlighet kan således skildras som brist på slumpmässiga fel. Studien använder sig av årsredovisningar som grund för empirin och dessa årsredovisningar är varaktiga vilket gör informationen lättillgänglig. Nackdel för hur granskning av årsredovisningarna genomfördes är eventuella egna subjektiva bedömningar författarna kan ha gjort. Graden av tolkning av den teoretiska konstruktionen i relation till författarnas egna tolkningar värderas låg eftersom innehållsanalysen främst utgår från att kunna ge ett entydigt direkt svar utifrån temana. Om däremot tolkningen av syfte och frågeställningar skulle skilja sig skulle det kunna resultera i annorlunda metod eller kodning för att läsa av årsredovisningarna, vilket skulle kunna äventyra reliabiliteten. Granheim et al (2017) menar att graden av tillförlitlighet av innehållsanalysen avgörs av kvalitén på inhämtning av data samt författarnas tolkning och identifiering av datan. Replikerbarheten i studien, det vill säga en återskapning av studien för att uppnå samma resultat, anses relativt hög sett till att årsredovisningarna, regelverk samt underlag som använts är konstanta med entydiga svar som kodats men enligt ovan resonemang kring tillförlitlighet kan författarnas tolkning av informationen från årsredovisningarna påverka replikerbarheten vilken alltid är en risk vid subjektiva bedömningar.

Kritik mot metod

Kvalitativ innehållsanalys för med sig vissa begränsningar i form av författarnas egna personliga tolkningar i kodningsmanualen där trovärdigheten och studiens resultat kan påverkas. Likaså gäller empirins insamlade material som ligger till grund för resultatet, om det speglar autenciteten av vad som ska mätas. Innehållsanalys har även viss kritik mot sig då den är kontroversiell då slutsatser dras utefter dolda betydelser (Bryman & Bell 2017). Forskningsmetoden ligger ändå i linje med vad som bäst uppfyller studiens syfte och lämpar sig därmed väl för studien.

Källkritik

Ett kritiskt förhållningssätt till litteraturen som brukas är viktig för att kunna göra en granskning om informationen som används är rimlig, innebärande att vi måste veta var, när och av vem dokumenten som använts kommer ifrån för att säkerställa dess relevans och autenticitet (Patel & Davidsson 2019). Informationen utifrån primära och sekundära källor som ges ligger till underlag för vidare analys och bedömning, det är därför av värde att kritiskt granska informationen för att kunna presentera en rättvisande bild. För att säkerställa att hänvisade källor är *äkta*, *relevanta* och *tillförlitliga* kan arbetsgången delas in i tre steg 1) sökande efter lämpliga källor 2) avgörande om källorna är äkta och 3) fastställande av sanningshalten genom logisk, objektiv granskning och jämförande om flera källor förmedlar samma information (Lundahl & Skärvad 1999). För att säkerställa äkthet och tillförlitlighet har de artiklar som använts i studien granskats etiskt och genom Peer reviewed-funktionen på sökmotorerna. För att säkerställa sanningshalt och relevans valdes artiklar utifrån nära angränsande publikationsdatum vilket skildrar senaste forskning för att hålla hög aktualitet så

att informationen som ges är representativ och aktuell kring ämnet som behandlas. Det finns också med ofta citerade nyckelartiklar som valts att tas med då de bidrar till ökad förståelse och djup för det studerade fenomenet. Annan sekundär data är omsorgsfullt granskad för ändamålet som ges utifrån övriga informationskällor som webbsidor och ämnestillhörande skrifter. Källkritik skapar både tillförlitlighet och validitet till resultatet där större material från digitala plattformar kan skapa obalans. Genom att uppmärksamma bakomliggande faktorer i materialet och vara källkritisk gör det att äkthet bättre kan bevaras (Koch & Kinder-Kurlanda 2020). Gällande primära källor är det företagens egna publika publikationer och prestation som ligger till grund för vidare analys i studien där författarna är medvetna om deras egen bedömning kan påverka analysen av materialet och därmed resultatet likaså hur företagen framställer sig i de publika publikationerna.

3.6 Etiska aspekter

Val av forskningsansats och metod möjliggör att kunna få en djupare och mer nyanserad bild av hur utsläppsrätter berörs på svenska marknaden inom elbranschen. Studien genomfördes genom granskning av redan offentliga handlingar för att granska värdering av utsläppsrätter där samtycke till granskning redan ligger på grund av publik publikation. Då handlingarna ligger öppet för allmänheten anses det ligga låg risk att skada individuell part då syftet främst är att synliggöra olika sätt till värdering av utsläppsrätter och inte hur specifika företag på svenska marknaden verkar. Studien fokuserar på att granska hur företagen generellt värderar utsläppsrätter och inte peka ut individuella företag vid jämförelser, för att bejaka konfidentialiteten (Bryman & Bell 2017).

4. Empiri

Inledningsvis ges information kring företagets verksamhet utifrån företagets perspektiv. Kodningsmanual har sedan använts för att svara mot studiens syfte där dimensioner lyfts ut, kodats och formats till teman vilket presenteras nedan. Slutligen ges en överblick över företagets bedömningar rörande utsläppsmarknaden.

1. Vattenfall AB

Vattenfall är ett energiföretag som ägs helt av den svenska staten, med huvudkontor beläget i Solna. De är en av Europas största producent och distributör av el och värme och är verksamma runt om i Europa där bland annat Sverige är en av deras största marknader. Vattenfall strävar efter att reducera sina koldioxidutsläpp och arbetar mot att ha endast fossilfri energi för mer hållbara energisystem. Deras strategiska mål är att bli de främsta inom hållbar produktion och konsumtion genom att arbeta mot en både socialt och miljömässigt mer effektiv verksamhet. (Vattenfall u.å.)

		Köpta utsläppsrätter	Fritt tilldelade utsläppsrätter
Värdering och klassificering	Klassificering av utsläppsrätt	Varulager*	Immateriell omsättningstillgång*
	Värdering av utsläppsrätt	Verkligt värde*	Anskaffningsvärde*
Information	Utsläppsrätt omnämnd i rapport	32 gånger i årsredovisningen*	
	Bild/diagram på utsläpp/ämnet	1*	
	Information om vart utsläppsrätter angivits	Noter* Fakta om vattenfalls marknader* Affärsmodell* Vattenfalls resultatutveckling* Risker och riskhantering *	
	Ägande	Statligt*	
Redovisning	Redovisning av utsläppsrätter	I gemensam post*	
	Regelverk	IFRS*	

Tabell 3. Vattenfalls värdering, klassificering, information och redovisning av utsläppsrätter.

* All information i tabellen ovan kommer från Vattenfall AB årsredovisning (2019)

Vattenfall har gjort ett inköp av utsläppsrätter där cirka två tredjedelar såldes vidare på EU ETS och en tredjedel har lösts in mot utsläpp som förbrukats. Vattenfall har även fått utsläppsrätter tilldelat till sig kostnadsfritt vilka har värderats till anskaffningsvärde. Hur intäktsföring av de sålda utsläppsrätterna går till framgår inte. De utsläpp som förbrukats redovisas som en skuld och kostnad eller genom en reduktion av den immateriella omsättningstillgången. Enligt skalan ger företaget information som både är utförligt och omfattande. Makroekonomiska faktorer påverkar marknadspriserna på råvaror såsom el och bränsle samt utsläppsrätter vilket i sin tur påverkar Vattenfalls verksamhet. Vattenfall säger att de ökade priserna på utsläppsrätter påverkar deras resultatutveckling. För att säkra upp sin elposition och bränslebehov arbetar vattenfall proaktivt genom fysiska och finansiella terminskontrakt samt kundavtal med långa löptider. Vattenfall använder även olika modeller och stresstester för att mäta elprisets risker. (Vattenfall AB 2019)

2. Göteborg Energi AB

Göteborg Energi AB är ett statligt företag som verkar inom energi- och stadsfiberverksamheten i Göteborg Stad med kärnvärdena Ansvar – Hållbarhet – Utveckling. Deras affärsidé är att vara ett ledande energiföretag som tillsammans med kunder och partners utvecklar hållbara och konkurrenskraftiga energilösningar. (Göteborg Energi u.å.)

		Köpta utsläppsrätter	Fritt tilldelade utsläppsrätter
Värdering och klassificering	Klassificering av utsläppsrätt	-	Varulager*
	Värdering av utsläppsrätt	-	Verkligt värde*
Information	Utsläppsrätt omnämnd i rapport	29 gånger i årsredovisningen*	
	Bild/diagram på utsläpp/ämnet	0*	
	Information om vart utsläppsrätter angivits	Noter * Risker och riskhantering * Balansräkning* GRI-appendix*	
	Ägande	Statligt *	
Redovisning	Redovisning av utsläppsrätter	I separat post med andra certifikat*	
	Regelverk	ÅRL + K3*	

Tabell 4. Göteborg Energi AB värdering, klassificering, information och redovisning av utsläppsrätter.

* All information i tabellen ovan kommer från Göteborg Energi AB årsredovisning (2019)

Göteborg Energi AB har fri tilldelning av utsläppsrätter och väljer att värdera sina utsläppsrätter vid tilldelning till verkligt värde med kvarvarande värdering enligt lägsta värdets princip. Företaget intäktsredovisar de fria utsläppsrätterna utefter tilldelningens värde alternativt förvärvets. Intäkterna från försäljning av tilldelade utsläppsrätter redovisas som realisationsvinst eller realisationsförlust och de realiserade resultatet från handeln redovisas som en del av nettoomsättningen i resultaträkningen. Vid utsläpp uppstår en skuld och skulden redovisas till uppskattad kostnad. Kostnaden redovisas till det värde som utsläppsrätterna redovisats för vid tilldelningen alternativt förvärvet. Enligt skalan ger företaget delvis information av utsläppsmarknaden. En av de risker som Göteborg Energi exponeras för är resultateffekten sett till förändringar i bränslepriser och priser för utsläppsrätter. (Göteborg Energi 2019)

3. Bixia AB

Energiföretaget Bixia AB är ett av de energiföretag som handlar mest med närproducerad och förnyelsebar el i hela Norden. Bixia AB ägs av regionala företag och vill ge tillbaka till dess omgivning genom att gynna lokala elproducenter och deras anstiftan till förnyelsebara energikällor. Detta för att driva hållbar utveckling inom elhandeln framåt vilket de har större möjlighet att göra då de arbetar utan mellanhänder där pengarna direkt går till producenterna. (Bixia u.å.)

		Köpta utsläppsrätter	Fritt tilldelade utsläppsrätter
Värdering och klassificering	Klassificering av utsläppsrätt	-	Omsättningstillgång*
	Värdering av utsläppsrätt	-	Verkligt värde*
Information	Utsläppsrätt omnämnd i rapport	13 gånger i årsredovisningen*	
	Bild/diagram på utsläpp/ämnet	0*	
	Information om vart utsläppsrätter angivits	Noter * Balansräkning*	
	Ägande	Statligt*	
Redovisning	Redovisning av utsläppsrätter	I separat post med andra certifikat*	
	Regelverk	ÅRL + K3*	

Tabell 5. Bixia Ab värdering, klassificering, information och redovisning av utsläppsrätter.

* All information i tabellen ovan kommer från Bixia AB årsredovisning (2019)

Bixia AB lämnar ingen information om att de köpt utsläppsrätter utan ger endast information om tilldelade utsläppsrätter och att dessa värderas till verkligt värde vid tilldelningstillfället. Utsläppsrätterna redovisas i balansräkningen som en omsättningstillgång tillsammans med elcertifikat, ursprungsgarantier med mera, varpå det är svårt att utröna det exakta värdet för utsläppsrätterna. Skulder för utsläppsrätterna uppkommer och redovisas i takt med att utsläppen sker och värderas till samma värde som vid tilldelning eller anskaffning. Enligt skalan ger företaget ingen eller lite information av utsläppsmarknaden. (Bixia AB 2019)

4.Kraftringen AB

Kraftringen AB är ett kommunalägt energiföretag som år 2019 utgjordes av helt fossilfri energi. Med visionen *“Energi för framtida generationer”* vill Kraftringen AB använda sin verksamhet till att ställa om till ett hållbart samhälle. (Kraftringen u.å.)

		Köpta utsläppsrätter	Fritt tilldelade utsläppsrätter
Värdering och klassificering	Klassificering av utsläppsrätt	-	Immateriell omsättningstillgång*
	Värdering av utsläppsrätt	-	Verkligt värde*
Information	Utsläppsrätt omnämnd i rapport	30 gånger i årsredovisningen*	
	Bild/diagram på utsläpp/ämnet	0*	
	Information om vart utsläppsrätter angivits	Noter* Balansräkning*	
	Ägande	Statligt*	
Redovisning	Redovisning av utsläppsrätter	I separat post med andra certifikat*	
	Regelverk	ÅRL + K3*	

Tabell 6. Kraftringens värdering, klassificering, information och redovisning av utsläppsrätter.

* All information i tabellen ovan kommer från Kraftringen AB årsredovisning (2019)

Kraftringen AB värderar sina utsläppsrätter till verkligt värde vid anskaffning därefter värderas utsläppsrätterna till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde. Kraftringen AB intäktsredovisar sina tillgångar i kortfristiga fordringar där intäkter redovisas i takt med tilldelning av utsläppsrätter. Skulder som uppkommer i takt med utsläppen läggs som en kortfristig skuld hos Kraftringen AB. Redovisning av utsläppsrätter görs i en separat post

under immateriella omsättningstillgångar men tillsammans med elcertifikat varför det är svårt att urskilja redovisat faktiska värdet på utsläppsrätterna. Utsläppsrätterna värderas till lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde men årsredovisningen visar inte summan av dem. Enligt skalan ger företaget ingen eller lite information av utsläppsmarknaden. (Kraftringen AB 2019)

5. Mölndal Energi

Energiföretaget Mölndals Energi är ett företag helägt av Mölndals kommun och vänder sig till privatpersoner och företag. Företaget arbetar med distribution av fjärrvärme, el, energitjänster som är 100 procent förnyelsebara samt bedriver elnätsverksamhet. Mölndal Energi strävar efter att vara en central aktör i omställningen mot ett mer hållbart samhälle och att ha en hög kundnöjdhet. (Mölndal Energi u.å.)

		Köpta utsläppsrätter	Fritt tilldelade utsläppsrätter
Värdering och klassificering	Klassificering av utsläppsrätt	-	Immateriell omsättningstillgång*
	Värdering av utsläppsrätt	-	LVP*
Information	Utsläppsrätt omnämnd i rapport	17 gånger i årsredovisningen*	
	Bild/diagram på utsläpp/ämnet	0*	
	Information om vart utsläppsrätter angivits	Noter* Förvaltningsberättelse* Balansräkning*	
	Ägande	Statligt*	
Redovisning	Redovisning av utsläppsrätter	I separat post med andra certifikat*	
	Regelverk	ÅRL + K3*	

Tabell 7. Mölndal Energi värdering, klassificering, information och redovisning av utsläppsrätter.

* All information i tabellen ovan kommer från Mölndal Energi årsredovisning (2019)

Mölndals Energi redovisar sina utsläppsrätter som immateriella omsättningstillgångar i balansräkningen tillsammans med elcertifikat, vilket innebär att vi inte vet exakta siffran för tillgången. Värderingen av tilldelade utsläppsrätterna görs genom lägsta värdets princip där det lägsta av tilldelningspris, kontraktspris på möjligt sålda terminer och balansdagens marknadspris med undantag för redan gjorda utsläpp där både tillgången och skulden redovisas till tilldelningspriset. Intäktsredovisningen för tilldelade utsläppsrätter görs

fortlöpande och sålda utsläppsrätter redovisas som övriga rörelseintäkter. Skulder för utsläppsrätter värderas till samma pris som för besuttna utsläppsrätter, vilket är anskaffningsvärdet, och skulderna redovisas löpande med utsläppen som upplupna kostnader. Information om köpta utsläppsrätter saknas. Enligt skalan ger företaget ingen eller lite information av utsläppsmarknaden. (Mölnbalds Energi 2019)

6. Skellefteå Kraft

Skellefteå kraft är en av de största elproducenter och strävar efter att bli Sveriges bästa energiföretag samt ser sig själva som en stor rival i branschen. Skellefteå kraft är koncentrerad till norra Sverige och har som mål att trygga regionens energiförsörjning. De vill även skapa en stabil tillväxt som främjar utveckling hos regionen samt att de har egna produktionsanläggningar för både vind-vatten och- värmekraft samt bioenergi. (Skellefteå Kraft u.å.)

		Köpta utsläppsrätter	Fritt tilldelade utsläppsrätter
Värdering och klassificering	Klassificering av utsläppsrätt	-	Varulager*
	Värdering av utsläppsrätt	-	Verkligt värde*
Information	Utsläppsrätt omnämnd i rapport	11 gånger i årsredovisningen*	
	Bild/diagram på utsläpp/ämnet	0*	
	Information om vart utsläppsrätter angivits	Noter * Redovisningsprinciper*	
	Ägande	Statligt*	
Redovisning	Redovisning av utsläppsrätter	I gemensam post*	
	Regelverk	ÅRL + K3*	

Tabell 8. Skellefteå kraft värdering, klassificering, information och redovisning av utsläppsrätter.

* All information i tabellen ovan kommer från Skellefteå kraft årsredovisning (2019)

Utsläppsrätterna hos Skellefteå kraft värderas både vid tilldelning och vid fortlöpande värdering av utsläppsrätterna till verkligt värde. Intäktsredovisning görs i takt med att ny tilldelning av utsläppsrätter sker och värderas till verkligt värde vid tilldelningspunkten. Skulder redovisas löpande i kortfristiga skulder och ligger som en gemensam post. Vid intäktsredovisning ges ingen ytterligare information över antal utsläppsrätter i redovisningen

då utsläppsrätter ligger som en större post under varulager. Det ges inte ingen information huruvida utsläppsrätterna är tilldelade eller införskaffade via köp men koncernredovisningen visar att kraftverket har noll upplupna kostnader för utsläppsrätter. Enligt skalan ger företaget ingen eller lite information av utsläppsmarknaden. (Skellefteå Kraft 2019)

7. Öresundskraft AB

Öresundskraft AB är ett företag helägt av Helsingborgs kommun som verkar på energi- och kommunikationsmarknaden med huvudkontor i Helsingborg. Deras huvudsakliga verksamhet är produktion och distribution av el, biogas, fjärrvärme, naturgas, fordonsgas och fjärrkyla, där en del är egenproducerat på anläggningarna i Ängelholm och Helsingborg. Det finns även kompletterande verksamhet i form av bland annat bredband och servicetjänster. (Öresundskraft u.å.)

		Köpta utsläppsrätter	Fritt tilldelade utsläppsrätter
Värdering och klassificering	Klassificering av utsläppsrätt	-	Omsättningstillgång*
	Värdering av utsläppsrätt	-	LVP*
Generell information	Utsläppsrätt omnämnd i rapport	10 gånger i årsredovisningen*	
	Bild/diagram på utsläpp/ämnet	0*	
	Information om vart utsläppsrätter angivits	Noter* Förvaltningsberättelse* Balansräkning*	
	Ägande	Statligt*	
Redovisning	Redovisning av utsläppsrätter	I separat post med andra certifikat*	
	Regelverk	ÅRL + K3*	

Tabell 9. Öresundskraft AB värdering, klassificering, information och redovisning av utsläppsrätter.

* All information i tabellen ovan kommer från Öresundskraft AB årsredovisning (2019)

Utsläppsrätterna värderas i enlighet med LVP, det vill säga det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet, där anskaffningsvärdet vid tilldelningen är det verkliga värdet. Utsläppsrätter redovisas tillsammans med elcertifikat under omsättningstillgångar. Skulder för utsläppsrätterna uppkommer vid utsläpp och dessa skulder redovisas som en kortfristig skuld till samma värde som tilldelade och anskaffade utsläppsrätter. Intäktsredovisningen sker fortlöpande med tilldelningen av utsläppsrätterna och värderas till verkligt värde. Om

Öresundskraft AB köpt eller sålt utsläppsrätter framkommer inte av årsredovisningen. Enligt skalan ger företaget delvis information av utsläppsmarknaden. Gällande energiåret 2019 lämnar Öresundskraft AB information om högre prisnivå för utsläppsrätter medan priserna föll för kol, olja och naturgas. (Öresundskraft AB 2019)

8. Varberg Energi

Varberg Energi tillhandahåller el inom Varbergsområdet och var en av Sveriges första företag som började bygga vindkraft-och solcellsparkar. Företaget har fokus på miljö och gör stora satsningar på förnyelsebar energi med fokus på att minska den yttre klimatpåverkan branschen tillför. (Varberg Energi u.å.)

		Köpta utsläppsrätter	Fritt tilldelade utsläppsrätter
Värdering och klassificering	Klassificering av utsläppsrätt	-	Immateriell omsättningstillgång*
	Värdering av utsläppsrätt	-	Verkligt värde*
Information	Utsläppsrätt omnämnd i rapport	26 gånger i årsredovisningen*	
	Bild/diagram på utsläpp/ämnet	0*	
	Information om vart utsläppsrätter angivits	Noter * Redovisningsprinciper* Förvaltningsberättelse *	
	Ägande	Statligt*	
Redovisning	Redovisning av utsläppsrätter	I gemensam post*	
	Regelverk	ÅRL + K3 *	

Tabell 10. Varberg Energi värdering, klassificering, information och redovisning av utsläppsrätter.

* All information i tabellen ovan kommer från Varberg Energi årsredovisning (2019)

Utsläppsrätterna hos Varberg Energi redovisas som verkligt värde vid värdering av utsläppsrätter vid tilldelning. I vilket omfång utsläppsrätterna är tilldelade eller köpa ges ingen ytterligare information i de finansiella rapporterna utan återfinns i gemensamma poster. Intäktsredovisning av utsläppsrätter görs i samband med tilldelning och försäljning. Vid redovisning av skuld redovisas den som kortfristig skuld i takt att utsläppen skapas enligt värdet vid införskaffandet. Enligt skalan ger företaget delvis information av utsläppsmarknaden. Varberg Energi avger i sin årsredovisning att utsläppsmarknadens priser

år 2019 var volatila och högre än föregående år, de nämner också att vattenkraftsproduktionen var lägre år 2019 vilket pressat upp priserna. (Varberg Energi 2019)

9. E.ON

E.ON är ett tyskt energiföretag som bland annat verkar på den svenska elmarknaden. De producerar, säljer och förser företag och hushåll med el, fjärrvärme, fjärrkyla, gas och energilösningar. E.ONs mål är att utöka förnyelsebar energi samt minska verksamhetens koldioxidutsläpp. (E.ON u.å.)

		Köpta utsläppsrätter	Fritt tilldelade utsläppsrätter
Värdering och klassificering	Klassificering av utsläppsrätt	-	Omsättningstillgång*
	Värdering av utsläppsrätt	-	Anskaffningsvärde*
Information	Utsläppsrätt omnämnd i rapport	38 gånger i årsredovisningen*	
	Bild/diagram på utsläpp/ämnet	0*	
	Information om vart utsläppsrätter angivits	Noter*	
	Ägande	Privat*	
Redovisning	Redovisning av utsläppsrätter	I gemensam post*	
	Regelverk	IFRS*	

Tabell 11. E.ON värdering, klassificering, information och redovisning av utsläppsrätter.

* All information i tabellen ovan kommer från E.ON årsredovisning (2019)

E.ON klassificerar sina utsläppsrätter som omsättningstillgångar och värderar dessa till anskaffningsvärde vid förvärvstidpunkten. Det framgår inte av E.ONs årsredovisning om de har köpt utsläppsrätter. För redan gjorda utsläpp redovisar E.ON en avsättning vilken värderas till de redovisade värdet av utsläppsrätterna som företaget besitter. Om företaget inte har inestående utsläppsrätter värderas avsättningen till marknadspriset för utsläppsrätterna som behöver anskaffas för att täcka sina utsläpp. Enligt skalan ger företaget information men inte utförligt kring utsläppsmarknaden. E.ON ger information kring risker och framtiden av handel med utsläppsrätter utifrån handelssystem, närliggande branscher, skatter och direktiv. (E.ON 2019)

10. Fortum

Fortum producerar el genom både vatten- och kärnkraft samt gör stora investeringar mot solkraft och vindkraft för att skapa rena produktionsmöjligheter för sina kunder. De vill skapa ett utsläppsfritt energisystem med den främsta möjliga resurseffektiviteten genom visionen – ”For a Cleaner World”. Fortum har som mål att växa inom sol och vind, hitta smarta energilösningar, driva förändring och skapa hållbara städer. (Fortum u.å.)

		Köpta utsläppsrätter	Fritt tilldelade utsläppsrätter
Värdering och klassificering	Klassificering av utsläppsrätt	Immateriell omsättningstillgång*	Immateriell omsättningstillgång*
	Värdering av utsläppsrätt	Anskaffningsvärde*	Verkligt värde*
Information	Utsläppsrätt omnämnd i rapport	27 gånger i årsredovisningen*	
	Bild/diagram på utsläpp/ämnet	1*	
	Information om vart utsläppsrätter angivits	Noter *	
	Ägande	50% Statligt 50% Privat *	
Redovisning	Redovisning av utsläppsrätter	I separata poster*	
	Regelverk	IFRS *	

Tabell 12. Fortum värdering, klassificering, information och redovisning av utsläppsrätter.

* All information i tabellen ovan kommer från Fortum årsredovisning (2019)

Fortum får utsläppsrätter både tilldelat sig gratis och köper in till sin verksamhet. Detta redovisas i separata poster. Inköpta utsläppsrätter värderas till anskaffningsvärde och de fria utdelade utsläppsrätterna värderas till verkligt värde. För att täcka kostnaden för koldioxidutsläpp görs avsättning utifrån det redovisade värdet på utsläppsrätterna och läggs som kostnad under material och tjänster. Skulle brist på utsläppsrätter uppstå görs avsättning utifrån marknadspris. Värdet för utsläppsrätter som inte täcker behovet av koldioxidutsläppen intäktsredovisas genom vinst i resultaträkningen i övriga intäkter. Enligt skalan ger företaget information både utförligt och omfattande kring utsläppsmarknaden. Fortum redovisar en bedömning av utsläppsmarknaden utifrån information av elprismarkanden och påverkande faktorer som export, pris på råolja, priser på utsläppsrätter samt en bedömning på längre sikt gällande utsläppsrätter utifrån förändringar i energipolitiken. (Fortum 2019)

11. Uniper

Uniper är ett multinationellt energiföretag som producerar, handlar, levererar, och marknadsför energi främst från råvaror såsom kol, olja, naturgas och kärnkraft (Uniper u.åa.). Unipers verksamhet i Sverige består framförallt av elproduktion och försörjning via kärnkraftverksamhet och vattenkraft. Företaget står för 80% av Sveriges elproduktion där de spelar en viktig roll att stötta upp om Sverige skulle få akut elbrist genom reserver i form av gasturbiner (Uniper u.åb.).

		Köpta utsläppsrätter	Fritt tilldelade utsläppsrätter
Värdering och klassificering	Klassificering av utsläppsrätt	-	Omsättningstillgång*
	Värdering av utsläppsrätt	-	Anskaffningsvärde*
Information	Utsläppsrätt omnämnd i rapport	38 gånger i årsredovisningen *	
	Bild/diagram på utsläpp/ämnet	1*	
	Information om vart utsläppsrätter angivits	Noter* Affärsmodell * Kassaflödesanalys *	
	Ägande	Privat*	
Redovisning	Redovisning av utsläppsrätter	I separat post med andra certifikat*	
	Regelverk	IFRS *	

Tabell 13. Uniper värdering, klassificering, information och redovisning av utsläppsrätter.

* All information i tabellen ovan kommer från Uniper årsredovisning (2019)

Redovisning av utsläppsrätter klassificeras som omsättningstillgång. Utsläppsrätterna värderas därefter till anskaffningsvärdet vid tidpunkten för förvärvet. För förpliktelserna för producerade utsläpp redovisar Uniper en skuld i form av en avsättning. Avsättningen värderas till redovisat värde av innehavande utsläppsrätter eller aktuellt värde för de utsläppsrätter som krävs för att täcka producerade utsläpp. Kostnaden som sedan uppstår när avsättningen realiseras redovisar Uniper som en materialkostnad. Det framkommer inte i Unipers årsredovisning om de har köpt utsläppsrätter. Enligt skalan ger företaget information både utförligt och omfattande kring utsläppsmarknaden. Uniper gör bedömningar av utsläppsrättsmarknaden genom diagram men också information utifrån både marknadsreserven, marknadens utbud och efterfrågan samt externa faktorer såsom pris på olja, den makroekonomiska- och politiska utvecklingen, väderförhållanden och expansionen av förnyelsebar energi. (Uniper 2019)

5. Analys

Analysen är uppdelad utefter tre teman: "Värdering och Klassificering", "Jämförbarhet" och "Marknad". Under respektive rubrik förs en diskussion kring resultatet utifrån den teoretiska referensramen genom interna och externa påverkande faktorer.

5.1 Värdering och Klassificering

		IFRS Företag	IFRS	K3 Företag	K3
Klassificering	Omsättningstillgång	2		2	
	Varulager	1		2	✓
	Immateriell tillgång	2	✓	3	✓
Värdering	VV	2	✓	5	
	AV	4	✓	-	✓
	LVP	-		1	✓

Tabell 14. Tabellen visar hur många av samtliga företag valt att klassificera och värdera utsläppsrätter jämfört med vad regelverken IFRS och K3 anger.

I Tabell 14 visar kolumnerna *IFRS* och *K3* hur möjlig redovisningen av utsläppsrätter kan ske enligt respektive regelverk. I kolumnerna *IFRS Företag* och *K3 Företag* visas utfallet av hur många företag som valt att redovisa sina tilldelade och inköpta utsläppsrätter på respektive sätt. För utförligare version se *Bilaga 1*. Enligt den positiva redovisningsteorin kan val av värdering påverkas utifrån vad företagsledningen, ägaren och övriga intressenter har för intressen (Baboukardos & Rimmel 2016). Demeski (1988) menar att företags redovisningsval kan förklaras genom att utgå från att företagen väljer att maximera egennytan vid val av redovisning. Utifrån resultatet väljer företagen att värdera utsläppsrätter både till verkligt värde, anskaffningsvärde och enligt LVP (Tabell 14). I jämförelse med regelverken (SFS 1995:1554, 7 kap § 32; Skatteverket 2020) följer elföretagen formellt de påbud som ställs. Vidare har företagen (Tabell 12) valt att klassificera sina utsläppsrätter både som omsättningstillgång, varulager och immateriell tillgång. Kumar och Firoz (2019) anser att tyngre lagstiftning bör införas för att få företagen att harmonisera redovisningen av utsläppsrätter. En anledning till företagets val av redovisning kan vara hur företagen vill fördela skulder och tillgångar i företaget (Baboukardos & Rimmel 2016).

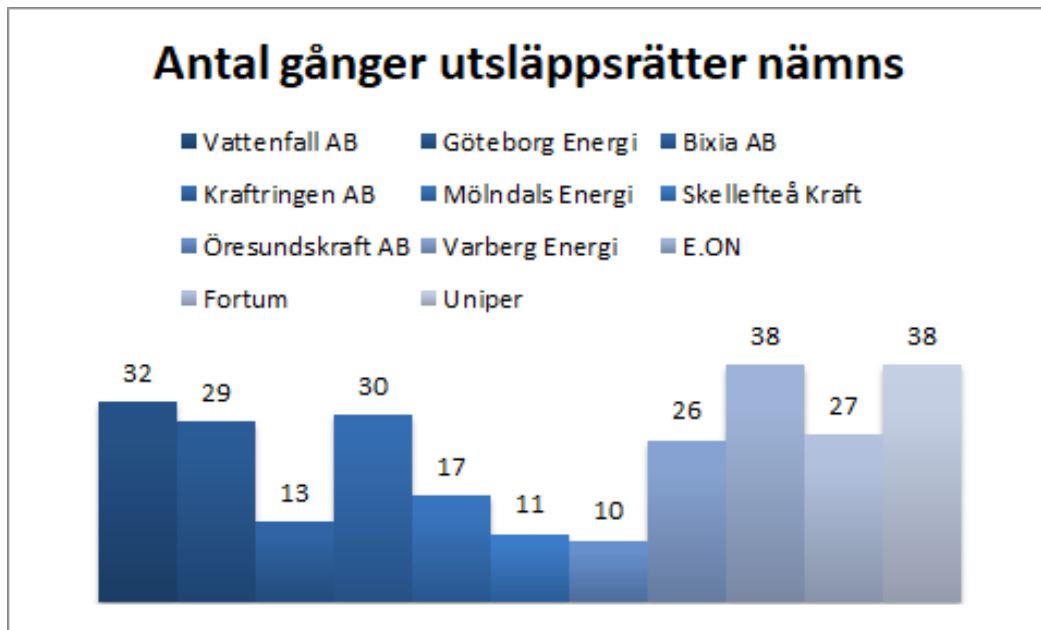
De Luca och Prather-Kinsey (2018) menar att trots existerande regelverk sker ändå en polarisering av sätt att redovisa på grund av avsaknad av gemensamma standarder vilket även är applicerbart på denna studie. I Tabell 12 kan skillnader i hur företagen väljer att redovisa, både mellan regelverken och inom samma regelverk utläsas. Detta visar på just den problematiken gällande jämförbarhet som kunnat ses i Europa och Indien (Allini et al 2018;

Kumar & Firoz 2019). Avsaknaden av regelverkens potentiella effekt på företagens resultat, likt Amerikanska företaget Enron där en rad redovisningsmässiga oegentligheter avseende kreativ värdering av utsläppsrätter upptäcktes (Elgebrant 2012), påverkar intressenterna (Allini et al 2018). Årsredovisningarna lever således inte upp till jämförbarheten och kommer således att påverka den beslutsgrund intressenter utgår ifrån. Ett sätt att förklara företagens ekonomiska handlande utifrån den institutionella ramen är i relation till den institutionella isomorfismens löskoppling. Företag styrs av olika strukturer där företagen skapar anpassning med främsta mål att passa in och skapa legitimitet (Eriksson-Zetterquist et al 2015). Formella regelverk följs men där löskoppling sker när den informella strukturen av sedvänja, traditioner och rutiner från marknaden tar över vilket gör att regelverk inte efterföljs i samma grad. Detta stärks av tidigare studier (Palea 2013; De Luca & Prather- Kinsey 2018) men även i resultatet (Tabell 12) där enighet kring värdering och klassificering inte sker fullt ut. Sätt att klassificera utsläppsrätterna påverkar företagens resultat vilket tillsammans med en volatil marknad kan vara ett sätt att förklara motståndet som fanns mot IFRIC 3 oklara definitioner (Allini et al 2018).

5.2 Jämförbarhet

Information

Intresset för redovisning av hållbarhet har ökat hos intressenter (Hörisch et al 2020) där allmänheten har visat intresse för att ta del av de finansiella möjligheter som uppkommer med utsläppsrättshandeln, då dessa likt andra handelsobjekt öppnar upp för nya affärsmöjligheter (Elgebrant 2012). Utifrån resultatet ger företag på svenska elmarknaden ut olika grad av information gällande utsläppsrätter (*Figur 2*), vart den återfinns i årsredovisningen samt i vilken grad företagen delar information kring utsläppsmarknaden. Vid granskning av årsredovisningarna var det enbart tre (Vattenfall AB 2019; Fortum 2019; Uniper 2019) av elva företag som publicerade bild eller diagram i årsredovisningen. Detta stämmer överens med tidigare forskning gjorda inom området i andra delar av världen (Kumar & Firoz 2019). Årsredovisningar är främst ett underlag för de primära användarna (Rimmel et al 2016) där granskning av det empiriska materialet visar att avsaknad av information eller vart informationen redovisas kring utsläppsrätter i årsredovisningarna kan göra det svårt för intressenter att ta del av informationen och kunna jämföra företagen på grund av dessa särskillnader. När olika information ges skapas en stringens gällande jämförbarhet då information för likhetsgranskning mellan företag inte är tillräcklig (Rimmel et al 2016). Detta påverkar kvalitén och därmed användandet av årsredovisningarna där konsekvens kan skapas i form av en sämre rättvisande bild för intressenterna men även risk för en mindre effektiv marknad (Marton, Lundqvist & Pettersson 2020). Intressenter värdesätter information kring miljöfrågor (Reverte 2009; Hörisch et al 2020; Kumar & Firoz 2019) där företagen idag på svenska elmarknaden ger olika information vilket kan påverka företagens intressenter. Företagen på den svenska marknaden väljer att i olika omfattning ge intressenten information kring utsläppsrätter vilket utifrån den positiva redovisningsteorin görs utifrån företagets egenintresse (Demeski 1988). Enligt Deegan (2019) kan bristande uppfattningar kring företagets värde uppstå när företag utelämnar företagsspecifik information, vilket även skadar legitimiteten. Utifrån vad företagen väljer att redovisa i sina årsredovisningar påverkar det intressenternas agerande utifrån den effektiva marknadshypotesen. De påverkas också av vilken information som ges ut och i vilken grad den är relevant för intressenten där asymmetrisk information skapar skevhet (Baboukardos & Rimmel 2016).

Figur 2. Figuren beskriver hur många gånger utsläppsrätterna omnämns i resultatets årsredovisningar.

Redovisning

Anledning till olikheter gällande val av redovisning kan enligt den positiva redovisningsteorin förklaras genom företagets intresse av vad som ger företaget vinst (Demeski 1988). Det kan finnas ett inneboende intresse av företagen att redovisa på ett visst sätt för att skapa legitimitet. Den asymmetriska informationen som uppstår i årsredovisningarna på grund av strävan efter legitimitet kan också grunda sig i agentteorin där konflikt kan uppstå mellan intressen hos företagsledning, ägarna och övriga intressenter (Baboukardos & Rimmel 2016). Enligt Kumar och Firoz (2019) finns en ökad efterfrågan bland intressenter kring en tydligare presentation och redovisningsupplysningar av utsläppsrätter, vilket potentiellt skulle kunna minska problematiken med asymmetrisk information. Företagens sätt att agera kring redovisning kan också förstås utifrån den institutionella teorin. Det har tidigare fastställts att det råder en försämrad kvalitet gällande årsredovisningarna och dess jämförbarhet på grund av antingen otillräcklig redovisning eller val av olika redovisningsprinciper (Allini et al 2018; Mookdee & Bellamy 2017; Palea 2013) något som även ses på den svenska marknaden hos svenska elföretag. Vid granskning av årsrapporterna finns olika sätt att redovisa utsläppsrätter där företagen redovisar utsläppsrätter i separat post med andra certifikat (Bixia AB 2019; Göteborg Energi 2019; Krafringen AB 2019; Mölndals Energi 2019; Uniper 2019; Öresundskraft 2019), som gemensam post (E.ON 2019; Skellefteå Kraft 2019; Varberg Energi 2019; Vattenfall AB 2019) eller som separat post (Fortum 2019). Elföretagen följer samma regelverk men på grund av IASB regelverk och dess legitimitetsgap (De Luca & Prather-Kinsey 2018) kan det vara en faktor som gör att företagen väljer att redovisa på olika sätt.

5.3 Marknad

Marknaden för utsläppsrätter

Företagen Vattenfall, Göteborg Energi, Mölndal Energi, Fortum och Uniper tar i sina årsredovisningar upp olika faktorer som kan komma att påverka verksamhetens resultat, såsom utsläppsrättsprisernas volatilitet, makroekonomiska faktorer, politik, väder och teknikinnovationer (Vattenfall 2019; Göteborg Energi 2019; Mölndal Energi; Fortum 2019; Uniper 2019). Detta stöds av Baboukardos & Rimmel (2016) som anger politisk påverkan som en faktor som kan påverka företagets beteende. I tidigare studier ses ett samband mellan ökat pris på utsläppsrätter och kostnadseffektiviseringsbeslut (Bruninx et al 2020), vilket leder till att företag förr eller senare pressas till att byta till grönare och mer effektiv energigenereringsteknik och öppnar således upp för positiva långsiktiga effekter för företag och samhälle. Dock för år 2020 ses en fortsatt stor marknadsstyrka för industrierna gällande handelsrätter vilket innebär att företagen kan använda mer vinstdrivande medel där hänsyn till koldioxidutsläppen inte tas (Harasheh & Amaduzzi 2019). I och med att utsläppsrättsmarknaden förändras mot att använda auktion som huvudsakligt sätt för att distribuera utsläppsrätterna, istället för gratis tilldelning (Nationalencyklopedin u.åa), påverkas priset på utsläppsrätterna (Harasheh & Amaduzzi 2019; Jabłońska et al 2012). Detta då priset bestäms utefter utbud och efterfrågan på marknaden (Fregert & Jonung 2012). Förändringen till ökade auktioner av utsläppsrätter har skapat en större påverkan hos företagen vilket kan ge effekter i resultatet på grund av den volatila utsläppsmarknaden (Allini et al 2018). Utsläppsrättshandeln påverkar företag på många olika sätt och är ett komplext område som är svårreglerat för myndigheter och därigenom begränsas myndigheters chanser att utöva kontroll genom utsläppsrätter (Jabłońska et al 2012; Palea 2013). Det finns dock både kortsiktiga och långsiktiga sätt att reglera på Europnivå, genom Back-loading och MSR, där båda instrumenten syftar till att reglera överskottet på utsläppsrätter för att hantera obalanser på marknaden och såldes priset (Europeiska Kommissionen u.åc). Likväl är det svårt att prediktera framtida pris på utsläppsrätter då flera andra faktorer påverkar handelssystemet och den tänkta effekten. Externa faktorer som konjunkturen påverkar handelssystemet av utsläppsrätter (Li et al 2020) där lågkonjunktur skapar lägre pris på koldioxidutsläppsrätter och högkonjunktur skapar högre pris på koldioxidutsläppsrätter (Fregert & Jonung 2012). Även faktorer såsom politiska aspekter (Bruninx et al 2020; De Luca och Prather-Kinsey 2018), den framskridande utveckling av förnyelsebar energi och användning av energi från fossila bränslen (Li et al 2020) påverkar utsläppsmarknaden. Dillard et al (2004) menar att företagets medvetna och omedvetna förhållning mot homogena är en anledning till hur företag väljer att agera på marknaden vilken kan appliceras på utfallet på företagen på den svenska elmarknaden gällande utsläppsrätter. Enligt den institutionella teorin sker denna anpassning för att behålla eller skapa legitimitet mot företagets intressenter (Eriksson-Zetterquist et al 2015).

6. Slutsats

I slutsatsen besvaras studiens frågeställningar utifrån analysen. Slutligen ges förslag på vidare forskning.

Studien bidrar till ökad förståelse där vi kunnat se att större företag inom elbranschen på svenska marknaden väljer att klassificera och värdera utsläppsrätter på olika sätt. Värderingsmetoder företagen använder sig av är verkligt värde, anskaffningsvärde samt LVP och företagen väljer att klassificera utsläppsrätter både som omsättningstillgång, varulager och immateriell tillgång. Ett fåtal av företagen redovisar både sina köpta och tilldelade utsläppsrätter, vilket vi anser är anmärkningsvärt då beroende på vilken typ av utsläppsrätter företaget har påverkar deras finansiella rapporter. Att tydligt redogöra för detta är viktigt ur ett intressentperspektiv då det utgör väsentlig information för befintliga och potentiella investerare.

Informationen som lämnas angående utsläppsrätter hos företagen finns genomgående framförallt i noter, men också i balansräkning, förvaltningsberättelse, kassaflödesanalys, affärsmodell, redovisningsprinciper, riskhantering och GRI-appendix. Antal gånger ordet utsläppsrätt nämns i årsredovisningarna skiljer sig också åt samt att det endast återfinns ett fåtal grafiska representationer av fenomenet i årsredovisningarna. Vi har både statliga och privata företag i vår studie men har inte kunnat utröna någon skillnad mellan dessa ägarstrukturer. Vi kan se att informationen samt hur den presenteras skiljer sig väsentligt vilket påverkar jämförbarheten och användbarheten i årsredovisningarna, inte minst ur ett intressentperspektiv där investeringsbeslut oftast baseras på information tillgänglig för intressenterna och således är presentationerna i årsredovisningarna en avgörande faktor.

Vi kan i vår studie se att jämförbarheten påverkas på så sätt att företagen vi granskat genomför sin utsläppsredovisning på olika sätt. Intressenter ges även olika grad information och informationen blir således inte jämförbar mellan företagen vilket kan skapa sämre kvalitet vid användandet av årsredovisningarna.

Vidare forskning

Vi har applicerat empirisk data genom analys av interna och externa faktorer utifrån positiv redovisningsteori och institutionell teori där framtida forskning genom andra infallsvinklar kan bidra till en mer nyanserad bild där studien enbart sträcker sig över den svenska marknaden och ett mindre urval. Metoden begränsar även utfallet som grundar sig i underliggande antaganden och teoretiska tolkningar där andra metodval och angreppssätt kan förklara fenomenet kring redovisning av utsläppsrätter ytterligare. Ett steg mot ökad harmonisering kring redovisning av utsläppsrätter är att bedriva mer fortsatt forskning kring koldioxidekonomisk redovisning för att öka användbarheten av årsredovisningarna. Även forskning kring hur politiken påverkar utsläppshandelsmarknanden ses vara av vikt då det är en intern och extern faktor som påverkar företags beteende vid redovisning. Vid granskning av årsrapporterna belystes väder som en påverkande faktor vilket kan vara intressant för vidare forskning kring hur vädret kan komma att påverka de framtida energibehovet i och med att den förnyelsebara energin blir allt större. Jämförbarheten över tid kan vi inte uttala oss om då vår studie baseras på år 2019 årsredovisningar, dock skulle detta kunna vara av intresse för vidare forskning för att se om och i så fall hur jämförbarheten påverkas över tid.

Källförteckning

- Allini, A., Giner, B. & Caldarelli, A. (2018). Opening the black box of accounting for greenhouse gas emissions: The different views of institutional bodies and firms. *Journal of Cleaner Production*, 172, pp.2195-2205.
doi: 10.1016/j.jclepro.2017.11.194
- Baboukardos, D., & Rimmel, G. (2016). Den positiva redovisningsteorin. I Rimmel, G. & Jonäll, K. (red.). *Redovisningsteorier- Viktiga begrepp och teoretiska perspektiv inom redovisning*. Stockholm: Liber, ss. 63- 76
- Bebbington, J. & Larrinaga-González, C. (2008). Carbon trading: Accounting and reporting issues. *European Accounting Review*, 17, pp.697-717.
doi: 10.1080/09638180802489162
- Belkaoui, A. & Karpik, P. (1989). Determinants of the corporate decision to disclose social information. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 2(1).
doi: 10.1108/09513578910132240
- Bernes, C. (2016) *En varmare värld*. (Stockholm: Naturvårdsverket) 3 Upplagan.
<http://www.naturvardsverket.se/envarmarevarld> [2020-11-17]
- BFNAR (2012:6) *Bokföringsnämndens allmänna råd om årsredovisning och koncernredovisning (K3)*. Stockholm: Bokföringsnämnden
- Bixia. (u.å.). *Om Bixia*.
<https://www.bixia.se/om-bixia> [2020-12-07]
- Borglund, T., Frostenson, M., & Windell, K. (2010). *Effekterna av hållbarhetsredovisning: En studie av konsekvenserna av de nya riktlinjerna om hållbarhetsinformation i statligt ägda företag*. Stockholm: Regeringskansliet.
- Bruninx, K., Ovaere, M. & Dekaruem, E. (2020). The long-term impact of the market stability reserve on the EU emission trading system. *Energy Economics*, 89.
doi:10.1016/j.eneco.2020.104746
- Bryman, A. & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 3 Upplagan. Stockholm: Liber
- Collin Yrjö, S.V., Tagesson, T., Andersson, A., Cato, J. & Hansson, K. (2009). Explaining the Choice of Accounting Standards in Municipal Corporations: Positive Accounting Theory and Institutional Theory as Competitive or Concurrent Theories. *Critical Perspectives on Accounting*, 20(2), pp.141-74.
doi: 10.1016/j.cpa.2008.09.003
- Cook, A. (2009) Emission rights: From costless activity to market operations. *Accounting Organizations And Society*, 34(3), pp.456–468.
doi:10.1016/j.aos.2007.12.001

Danielson, E. (2012) Kvalitativ innehållsanalys. I M. Henricson (Red), *Vetenskaplig teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Deegan, C.M. (2019), Legitimacy theory: Despite its enduring popularity and contribution, time is right for a necessary makeover", *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 32 (8), pp.2307-2329.

doi:10.1108/AAAJ-08-2018-3638

De Luca, F., & Prather-Kinsey, J. (2018). Legitimacy theory may explain the failure of global adoption of IFRS: the case of Europe and the U.S. *Journal of Management and Governance*, 22, pp.501–534.

doi:10.1007/s10997-018-9409-9

Demeski J.S. (1988). Positive Accounting Theory: A Review. *Accounting, Organizations and Society*, 13(6), pp.57-74.

doi:10.1016/0361-3682(88)90036-0

Drefeldt, C & Törning, E (2020) *Redovisa rätt 2020*

//https://www.faronline.se/dokument/rattserien/redovisa-ratt/u/rr_utslappsratter/
[2020-11-16]

Dillard, JF., Rigsby, J. T. & Goodman, C. (2004). The making and Remaking of Organization Context: Duality and the Institutionalization Process. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, 17(4), pp.506-542.

doi: 10.1108/09513570410554542

DiMaggio, P.J., & Powell, W.W. (1983). The iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields, *American Sociological Review*, 48(2), pp. 147-160.

doi: 10.2307/2095101

Elgebrant, E.(2012). *Ägande & värde av utsläppsrätter och andra liknande handelsobjekt: En sakrättslig, redovisningsrättslig och skatterättslig studie*. Diss. Stockholms: Stockholms Universitet. Jurek Förlag AB.

Energimyndigheten. (2018a). *Läget på energimarknaderna*

<https://www.energimyndigheten.se/statistik/laget-pa-energimarknaderna/> [2020-11-23]

Energimyndigheten. (2018b). *Marknadsstabilitetsreserven*

<https://www.energimyndigheten.se/klimat--miljo/handel-med-utslappsratter/om-utslappshandel/utslappshandel-i-eu/marknadsstabilitetsreserven/backloading/> [2020-11-23]

E.ON. (u.å.). *About us*. <https://www.eon.com/en/about-us.html> [2020-12-07]

Eriksson- Zetterquist, U., Kalling, T., & Styhre, A. (2015). *Organisation och organisering*. 6 Upplagan. Stockholm: Liber.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU av den 22 Oktober 2014 om ändring av direktiv 2013/34 / EU när det gäller offentliggörande av icke-finansiell information och mångfaldsinformation av vissa stora företag och grupper Text av betydelse för EES.

EUT L 330, 15.11.2014, s. 1–9.

Europeiska Kommissionen. (u.åa). *EU Emissions Trading System (EU ETS)*.
https://ec.europa.eu/clima/policies/ets_sv [2020-11-14]

Europeiska Kommissionen. (u.åb). *Phase 1 and 2 (1005-2012)*.
https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/pre2013_en [2020-11-26]

Europeiska Kommissionen. (u.åc). *Market Stability Reserve*.
https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/reform_sv [2020-11-23]

Frank, R. & Cartwright, E. (2013) *Microeconomics and behavior*. United Kingdom: McGraw-Hill Higher Education

Fregert, K. & Jonung, L. (2012). *Makroekonomi: Teori, Politik och Institutioner*. 3 upplagan. Lund: Studentlitteratur AB

Fortum (u.å.) *Om oss*. <https://www.fortum.se/om-oss> [2020-12-07]

Granheim, U.H., Lindgren, B-M., & Lundman, B. (2017). Methodological challenges in qualitative content analysis: A discussion paper. *Nurse Education today*, 56, pp.29-34.
doi: 10.1016/j.nedt.2017.06.002

Göteborg Energi (u.å.) *Om oss*. https://www.goteborgenergi.se/?gclid=Cj0KCCQiA2af-BRDzARIsAIVQUOeYL5_dypXIqg7XxEsT7pYBMdbS5K5TRtBb24579s2ymTT6ATNGwZEaAsL8EALw_wcB&gclsrc=aw.ds [2020-12-07]

Harasheh, M. & Amaduzzi, A. (2019), European emission allowance and equity markets: evidence from further trading phases. *Studies in Economics and Finance*, 36(4), ss. 616-636.
doi: 10.1108/SEF-02-2018-0058

Hopwood, A. (2009). Accounting and the Environment. *Accounting Organizations And Society*, 34(3-4), pp.433-39.
doi: 10.1016/j.aos.2009.03.002

Hörisch, B., Schaltegger, R & Freeman, E. (2020). Integrating stakeholder theory and sustainability accounting: A conceptual synthesis, *Journal of cleaner production*, 275.
doi: 10.1016/j.jclepro.2020.124097

IAS 1. (Elektronisk).
Tillgänglig: FAR Komplet 2020-12-01

IAS 2. (Elektronisk).
Tillgänglig: FAR Komplet 2020-12-01

IAS 20. (Elektronisk).
Tillgänglig: FAR Komplet 2020-12-01

IAS 37. (Elektronisk).

Tillgänglig: FAR Komplet 2020-12-01

IAS 38. (Elektronisk).

Tillgänglig: FAR Komplet 2020-12-01

Jablońska, M., Viljainen, S., Partanen, J. & Kauranne, T. (2012). The impact of emissions trading on electricity spot market price behavior. *International Journal of Energy Sector Management*, 6(3), pp.343-364.

doi: 10.1108/17506221211259664

Kraftringen. (u.å.). *Om oss på Kraftringen*. <https://www.kraftringen.se/om-kraftringen/> [2020-12-07]

Kumar, P. & Firoz, M. (2019). Accounting for certified emission reductions (CERs) in India: An analysis of the disclosure and reporting practices within the financial statements. *Meditari Accountancy Research*, 28(2), pp.365-389.

doi: 10.1108/MEDAR-01-2019-0428

Koch, G., & Kinder-Kurlanda, K. (2020). Source Criticism of Data Platform Logics on the Internet. *Historical Social Research*, 45(3), pp.270-287.

doi:10.2307/26918413

Li, Z.-P., Yang, L., Li, S.-R. & Yuan, X. (2020), The Long-Term Trend Analysis and Scenario Simulation of the Carbon Price Based on the Energy-Economic Regulation. *International Journal of Climate Change Strategies and Management*, 12(5), pp.653-668.

doi:10.1108/IJCCSM-02-2020-0020

Lundahl, U. & Skärvad P H. (1999). *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*

Långtidsutredningen. (2014). *De svenska energimarknaderna – en samhällsekonomisk analys* (SOU 2014:37). Stockholm: Finansdepartementet.

Marton, J., Lundqvist, P. & Pettersson, A K. (2020) *IFRS - i teori & praktik*. 6 Upplagan. Stockholm: Sanoma Utbildning AB

Marton, J., Runesson, E. & Sandell, N. (2020). *Företagsanalys - Från redovisning till värdering*. 1 Upplagan. Lund: Studentlitteratur AB

Mookdee, T. & Bellamy, S. (2017). Asset Classification, Subsequent Measurement and Impairment Testing for Carbon Emission Trading. *European Financial and Accounting Journal*, 12(3), pp.65-86.

doi:10.18267/j.efaj.188

Möln dal Energi. (u.å.). *Om Möln dal Energi*. <https://www.molndalenergi.se/om-molndal-energi> [2020-12-07]

Nationalencyklopedin. (u.åa). *Utsläppsrätt*. <https://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/uts%C4%41ppsr%C4%41tt>, [2020-11-13].

- Nationalencyklopedin. (u.åb). *Elmarknad*.
<https://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/elmarknad> [2020-11-23].
- Naturvårdsverket. (2020a). *Utsläppshandel*. <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Utslappshandel/>, [2020-11-13].
- Naturvårdsverket. (2020b). *Statistik och uppföljning*.
<https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Utslappshandel/Resultat-och-uppfoljning/> [2020-11-16].
- Ness, K E., & Mirza, A.M. (1991). Corporate Social Disclosure: A Note on a Test of Agency Theory. *The British Accounting Review*, 23(3), pp.211-17.
doi: 10.1016/0890-8389(91)90081-C
- Palea, V. (2013). IAS/IFRS and financial reporting quality: Lessons from the European experience. *China Journal of Accounting Research*, 6(4), pp.247-263.
doi:10.1016/j.cjar.2013.08.003
- Patel, R., & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 5 Upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- Reverte, C. (2009). Determinants of Corporate Social Responsibility Disclosure Ratings by Spanish Listed Firms. *Journal of Business Ethics*, 88, pp.351–366.
doi: 10.1007/s10551-008-9968-9
- Rienecker, L & Jorgensen Stray, P. (2015). *Att skriva en bra uppsats*. 3 Upplagan. Studentlitteratur och liber AB.
- Rimmel, G., Jonäll, K. & Inwinkl, P. (2016). Redovisningens föreställningsramar. I Rimmel., G. & Jonäll, K. (red.). *Redovisningsteorier- Viktiga begrepp och teoretiska perspektiv inom redovisning*. Stockholm: Liber, ss.61-133
- Rimmel, G. (2016). Institutionell teori. I Rimmel., G. & Jonäll, K. (red.). *Redovisningsteorier- Viktiga begrepp och teoretiska perspektiv inom redovisning*. Stockholm: Liber, ss. 133-141
- SFS 1999:1078. *Bokföringslag*. Stockholm: Justitiedepartementet.
- SFS 1995:1554. *Årsredovisningslag*. Stockholm: Justitiedepartementet.
- Skatteverket. (2020). *Rättslig vägledning /K3: årsredovisning och koncernredovisning*.
<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2020.14/3215.html#> [2020-12-03]
- Skellefteå Kraft (u.å.). *Om oss*. https://www.skekraft.se/?gclid=Cj0KCQiA2af-BRDzARIsAIVQUOf6QM_c9h6EjLwlTxXbOXOX-yhln01ok03O_QHZfNap84tTE4eAEYaAptdEALw_wcB [2020-12-07]
- Tagesson, T., Blank, V., Broberg, P. & Collin, S.P. (2009). What Explains the Extent and Content of Social and Environmental Disclosures on Corporate Websites:

A Study of Social and Environmental Reporting in Swedish Listed Corporations. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 16(6), pp.352-64.
doi: 10.1002/csr.194

Uniper. (u.åa.). *Our profile*. <https://www.uniper.energy/company/about-us/our-profile> [2020-12-07]

Uniper. (u.åb.). *Om oss*. <https://www.uniper.energy/sverige/om-oss/vi-ar-uniper> [2020-12-07]

Vattenfall. (u.å.). *Om oss*.
<https://group.vattenfall.com/se/om-oss> [2020-12-07]

Varberg Energi. (u.å.). *Vår Verksamhet*. <https://www.varbergenergi.se/om-oss/var-verksamhet/> [2020-12-07]

Öresundskraft. (u.å.). *Om oss*. <https://www.oresundskraft.se/om-oss/> [2020-12-07]

Årsredovisningar

Bixia AB. (2019). *Årsredovisning 2019 - Med hållbarhet som drivkraft*. Tillgänglig: Business Retriever
https://www.bixia.se/globalassets/dokument/arsredovisning/2019/bixia_arsredovisning_2019.pdf [2020-11-19]

E. ON. (2019). *Annual Report 2019*. Tillgänglig: Business Retriever
https://www.eon.com/content/dam/eon/eon-com/investors/annual-report/GB19_US_final.pdf [2020-11-19]

Fortum. (2019). *Financials 2019*. Tillgänglig: Business Retriever
https://www.fortum.com/sites/default/files/investor-documents/fortum_financials2019_3_0.pdf [2020-11-19]

Göteborg Energi. (2019). *Års- och hållbarhetsredovisning 2019*. Tillgänglig: Business Retriever
<https://www.goteborgenergi.se/kundservice/dokument-blanketter/arsredovisningar> [2020-11-19]

Kraftringen. (2019). *Finansiella rapporter 2019*. Tillgänglig: Business Retriever
https://www.kraftringen.se/globalassets/kraftringen/media/dokument/rapport/finansiell_rapport_2019.pdf [2020-11-19]

Möln dal Energi. (2019). *Året 2019 - En årsredovisning från Möln dals Energi*. Tillgänglig: Business Retriever
https://info.molndalenergi.se/hubfs/Dokument/Molndal-Energi_Årsredovisning_2019.pdf?hsLang=sv-se [2020-11-19]

Skellefteå. (2019). *Årsredovisning 2019*. Tillgänglig: Business Retriever
https://www.skekraft.se/wp-content/uploads/2020/03/Skelleftea_Kraft-arsredovisning_2019.pdf [2020-11-19]

Uniper. (2019). *Annual Report 2019 - Financial Results*. Tillgänglig: Business Retriever
<https://www.uniper.energy/news/uniper-surpasses-2019-financial-targets-and-aims-for-climate-neutral-power-generation-in-europe-by-2035/> [2020-11-19]

Varberg Energi. (2019). *Förvaltningsberättelse och bokslut - hållbarhetsredovisning 2019*.
Tillgänglig: Business Retriever
https://www.varbergenergi.se/globalassets/pdf/hallbarhetsredovisningar/2019/forvaltningsberattelse_2019_200305.pdf[2020-11-19]

Vattenfall. (2019). *Års- och hållbarhetsredovisning 2019*. Tillgänglig: Business Retriever
<https://group.vattenfall.com/se/siteassets/sverige/om-oss/finans/arsrapporter/2019/ars--och-hallbarhetsredovisning-2019.pdf> [2020-11-19]

Öresundskraft AB. (2019). *Årsredovisning 2019*. Tillgänglig: Business Retriever
https://www.oresundskraft.se/globalassets/pdf/arsredovisning/arsredovisning_2019.pdf [2020-11-19]

Bilagor

Bilaga 1

Utökad tabell hur samtliga företag väljer att klassificera och värdera utsläppsätter.

		Företag		IFRS		K3	
		Köpta	Tilldelade	Köpta	Tilldelade	Köpta	Tilldelade
Vattenfall AB	<i>Klassificering</i>	Imm. t	Varulager	Statligt bidrag // imm. t			
	<i>Värdering</i>	AV	VV	VV eller symboliskt belopp AV			
Göteborg Energi AB	<i>Klassificering</i>	-	Varulager			Varulager eller Imm. t	
	<i>Värdering</i>	-	VV			Varulager LVP Imm. t AV	
Bixia AB	<i>Klassificering</i>	-	Omsätt. t			Varulager eller Imm. t	
	<i>Värdering</i>	-	VV			Varulager LVP Imm. t AV	
Kraftringen AB	<i>Klassificering</i>	-	Imm. t			Varulager eller Imm. t	
	<i>Värdering</i>	-	VV			Varulager LVP Imm. t AV	
Mölnadal Energi	<i>Klassificering</i>	-	Imm. t			Varulager eller Imm. t	
	<i>Värdering</i>	-	LVP			Varulager LVP Imm. t AV	
Skellefteå Kraft AB	<i>Klassificering</i>	-	Varulager	Varulager eller Imm. t			
	<i>Värdering</i>	-	VV	Varulager LVP Imm. t AV			
Öresundskraft AB	<i>Klassificering</i>	-	Omsätt. t	Varulager eller Imm. t			

	<i>Värdering</i>	-	LVP		Varulager LVP Imm. t AV
Varberg Energi	<i>Klassificering</i>	-	Imm.t		Varulager eller Imm. t
	<i>Värdering</i>	-	VV		Varulager LVP Imm. t AV
E.ON	<i>Klassificering</i>	-	Omsätt. t	Statligt bidrag // imm. t	
	<i>Värdering</i>	-	AV	VV eller symboliskt belopp VV	
Fortum	<i>Klassificering</i>	Imm.omsätt	Imm. omsätt	Statligt bidrag // imm. t	
	<i>Värdering</i>	AV	VV	VV eller symboliskt belopp VV	
Uniper	<i>Klassificering</i>	-	Omsätt. t	Statligt bidrag // imm. t	
	<i>Värdering</i>	-	AV	VV eller symboliskt belopp VV	